

Časopis s podobami za slovensko mladino.

S prilogo: „Angeljček“

Štev. 4.

V Ljubljani, 1. aprila 1901.

Leto XXXI.

Kraljica letnih časov.

Na lahnem vetriču, juhu!
 Je zopet prijahala
 V naravo, kjer ni več ledu.
 Spomlad, kraljica zala!
 In koj pozove rožic zbor
 Iz zemlje v častno službo,
 Privabi iz gozda ptičev kor
 Sèm v log v prijetno družbo.
 Na zvončkov glas se prebudé
 Vse rožice po vrsti:
 Rumeni jeglič trobi že,
 Žaré se dréna brsti,
 Plahotno se vijolica
 Povzpenja izpod grmiča,
 In kriti žarni kras vresjà
 Hiti goljavo griča.
 In ptički, oj, kako hité
 Iz daljnega mi kraja,
 Kraljico mlado vsi časté,
 Radost jih vse navdaja.

Škrjanček, slavček, penica
 In lastavica mila,
 In dlesk in drozg, seničica
 Prepevajo voščila.
 V gosposkem „fraku“ črni kos
 Se tudi približuje.
 „Postavljaj se, no, saj si bos!“
 Ga sraka zaničuje.
 „„Prijazna tetka, kaj pa vi
 Tu v pisani obleki?
 So vaši čeveljčki novi,
 In vaši modri reki?““
 Tako se poje in kramlja,
 Prepira in pozdravlja;
 Prizor tu v logu, sred polja
 Se vsaki dan ponavlja.
 Vsi skupno hvalijo Boga,
 Ki lepi svet je ustvaril,
 In take radosti z neba
 Spomladi je podaril.

— la.

Spomini na možaka-poštenjaka.

(Spisal J. Makov.)

Prijetni so spomini na nedolžna mladostna leta. Kdo se rad ne spominja tistih krasnih dni, ko je bival prost v hiši svojih domačih, kot ptič v zelenem gozdu, ko je užival nedolžno rajsko veselje med svojimi tovariši? Toda na svetu je vse minljivo; lepa detinska leta zbežé, pridejo mladeniška leta in človek mora že stopiti v življenje, kjer ga čakajo razne nevarnosti in težave.

Tudi meni nočejo iz spomina moja mladostna leta, in vedno mi prihaja pred oči veselje, katero sem užival v letih svoje otroške dôle. Ni moj namen tu opisovati rajske lepote otroških let v občé, ker to se je popisalo skoro že neštetikrat in se bo še, obnoviti hočem le en sam spomin iz one presrečne dôle, le spomin na moža, ki mi je še sedaj ljub, ko ga krije že črna zemlja, na moža, ki mi je bil v mojih otroških letih zvest prijatelj in tolažnik prav do svoje prezgodnje smrti.

I.

Bil je oglar, in kako živo mi je še v spominu, ko je hodil z ogljem po naši vasi in je ponujal po hišah. In mi kratkosrajčniki smo pa vpili za njim in ga zasmehovali, ne vedoč, kakšno srce nosi mož, ki nam služi v posmeh. O, ti brezskrbna, razposajena mladina! Mnogokrat ga je seveda ujezilo to zasmehovanje, tako, da nas je jezno pogledal in neredkokrat tudi kateremu gorko prisolil. In baš to je storilo, da smo se ga začeli bati, kakor kakega hudodelnika. Vsem otrokom je bil v velik strah, tako, da so matere dejale svojim razposajenim otrokom, da, če ne bodo pridni, jih izročé „divjemu“ Mihi, kakor smo ga imenovali mi vaški razposajenci, in gotovo je bil otrok takoj poslušen. Toliko moč je imel oglar Miha.

Oglar Miha je oglaril v Črnem vrhu, pod cerkvijo sv. Frančiška, dobro uro oddaljeno od naše vasi. Prinašal je oglje v našo vas in si s tem služil vsakdanji kruh. Vsem otrokom je bil velik strah, le jaz sem postal kmalu njegov ljubljeneč in on moj srčni prijatelj. Kako je prišlo do tega, vam hočem, dragi čitateljčki, takoj popisati.

Oglar Miha je bil hud, strasten kadilec. Brez pipe bi ne bil mogel živeti. Čeprav včasi ni imel še za kruh, kar se je tudi pripetilo, za tobak je moralo biti. Kaj si hočemo: „Navada je železna srajca“, pravi pregovor.

Ko je zopet nekoč oglaril po naši vasi, pride tudi k nam ponujat svoje oglje, ker je pri nas imel vedno dobro kupčijo. Moj oče so bili namreč kovač in so potrebovali posebno veliko oglja v kovačnici. Tudi to pot je imel dobro kupčijo. Prodal ga je toliko samo pri nas, kolikor že davno ne v celi vasi. Bil je neizrečeno zadovoljen. Sklene si torej sedaj, ko ima toliko denarja, nakupiti tobaka najmanj za štirinajst dni, ker bogvé kdaj bo zopet tako lepa prilika. Zato pa: kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri. Poln

veselja hiti v prodajalnico, k Špelički, kjer so prodajali tudi tobak. Popraša, imajo li kaj tobaka, toda, o nesreča, prodajalka mu odgovori, da jim je ves pošel ravno danes, zato ga pa ne velja danes kupovati za ta dva dni, ampak kupili ga bodo v nedeljo v trgu, ko pojdejo k maši.

„Oj, ti nesreča, ti“, misli si Miha, „sedaj pa da bi bil brez tobaka! Nikakor ne!“ Jezen zapusti prodajalnico in jo zavije k nam.

„Pepa“ pokliče mater, „kje imaš pa Tončka?“

„Kaj mu pa hočeš; jaž ne vem, kod hodi“, odgovoré mu mati.

„Lej, ravno sedaj sem bil pri Špelički in kupoval tobak, pa prav nič ga nimajo. Pravi, da ga bodo dobili šele v nedeljo. Kdo bo pa čakal do nedelje? Jaz že ne. Če nimam tobaka, mi kar ni živeti, kar nič se mi ne ljubi, kakor bi bil bolan. V trg bi šel ponj, pa starim mojim kostem se prav nič ne poljubi hoditi tja v trg; zato sem pa sklenil, da bi šel vaš Tonček meni po tobaka, ki je mlad in hiter kot srna. Saj ga boš pustila, ne?“

„O, jaz ga že pustim, samo če bo hotel iti; veš, pomisli, ravno iz šole je prišel iz trga in ne vem, če se mu bo zopet ljubilo teči nazaj. No, pa če ga pregovoriš, mogoče, da te uboga.“

„Pokličí ga torej, Pepa, ga bom že dobil na svojo stran.“

„Tonček, Tonček!“ kličejo mati.

Nič.

„Ti paglavec, ti; komaj pride iz šole, pa že uide“, se hudujejo mati.

„Tonček, slišiš, kje si?“

Nič, od nikoder nikakega glasu.

„Jaz ga ne bom priklicala, gotovo je zopet pri Belniku tam na onem koncu vasi. Pojdi tje, pa ga pošlji.“

Miha odide naravnost proti Belniku. In res dobil me je pri Belnikovih, kjer sva se z Janezkom igrala „konje“.

Ko zagledam Miho, udarim jo takoj v tek, ne meneč se za Miho, ki me je klical na vse grlo; kajti jaz sem bil vesel, da sem mu mogel ubežati.

„Tonček, počakaj, kam dirjaš?“ vpije nad menoj neprestano. Ko pa vidi, da je vse zastonj, sede na klop pred hišo in naju pričakuje. Mislil si je, nazaj bosta morala priti. In res vrnila sva se kmalu, trepetajoč, kaj bo sedaj. Pa kako sva se motila! Janezek je sicer zbežal takoj v hišo, ko je zagledal Miho na klopi, jaz pak sem skušal storiti ravno tako. Toda Miha vstane, me prime za rame in mi pravi:

„Nič se me ne boj, Tonko, saj te imam rad. Glej, če si priden, teci mi po tobak v trg. Saj boš naenkrat nazaj, ker si uren. Bodeš videl, kaj ti bom jaz dal. Greš?“

„Grem, grem“, odgovorim ves začuden radi tolike prijaznosti „divjega“ Miha, ki me je pobožal po licu.

„Tako je prav, saj sem vedel, da si ti dober otrok. Tu imaš denar, pa urno teci v trg. Kupi mi ga pet ‚zavitkov‘, da bo za nekaj časa.“

Urno vzamem denar in zbežim proti trgu. V eni uri sem bil nazaj. Kako se je oveselil „divji“ Miha, ko sem mu izročil toliko tobaka. Od veselja me vzdigne v zrak za pod pazduho in pravi:

„Ná, to imaš pa za plačilo“, in mi stisne deset krajcarjev v roke. Vesel sem shranil denar in tekel materi povedat, da sem posestnik desetih krajcarjev. — Od tega dne sva pa bila velika prijatelja z Mihom in nikdar več ga nisem zmerjal na cesti, ko je ponujal oglje po vasi.

II.

Preskočimo sedaj nekaj let. Medtem se je marsikaj izpremenilo. Jaz sem bil v mestu v šoli, in že napol gospod. Bil sem dijak tretjega gimnazijskega razreda. Ravno se je bližal čas rešitve, čas prostosti, prišle so namreč — velike počitnice. Kako se vsak dijak veseli počitnic, ne bom tu opisoval, ker to je marsikdo skusil že sam in tudi mladi čitatelji „Vrtčevi“ vedó prav dobro, kaj se pravi iti na počitnice. Tudi oni se veselé časa, v katerem se morejo prosto gibati vsaj nekaj dni. In kaj šele v velikih počitnicah, ko ima človek časa dva meseca, da se odpočije od trudapolnega dela. Prav zato sem se tudi jaz neizrečeno veselil teh počitnic, posebno še zato, ker sem imel toliko lepih načrtov, katere sem mislil izvesti v teh počitnicah. Ves vesel sem zapustil zaduhlo mestno zidovje in hitel domov med svoje ljube. O, kako pusto se mi je zdelo v tujini in kako veselo potlej doma med dragimi domačimi!

Namenil sem se bil najprej v teh počitnicah, da pojdem obiskat Miho v Črnem vrhu in se natančneje seznanit z njegovim domovanjem.

Zato se napotim nekega lepega poletnega dne precej zgodaj k Mihi v Črni vrh. Vedel sem namreč, da bo vroče potem, zato sem jo rajši odrinil nekoliko prej. Pot mi sicer ni bila znana, toda ravnal sem se po nasvetu svojih domačih. Krenil sem z glavne ceste, ali bolje z glavne steze, na desno stran, uprav blizu že cerkve sv. Frančiška in jo udaril po stezi, ki pelje v Petelinjek — vaške gozde — in proti Črnemu vrhu, Mihovemu stanovanju. Grda, precej dolga pot me je utrudila. Zelo utrujen dospem k Mihovi koči in zagledam Miho, ki je ravno privlekel veliko butaro suhega dračja za svojo ogljenico.

„Dobro jutro, stric Miško, no, kako je kaj? Že dolgo vas ni bilo v našo vas.“

„Bog daj, Tonček, Bog daj, pa ne zameri, ker ti pravim še vedno Tonček, veš, jaz se še vedno spominjam tistega dneva, ko si mi tekel v trg po tobak. In takrat sem te klical za Tončka, pa te še sedaj. O, kako si zrastel, kar cel gospod si že, poglej no, poglej. Kdo si je mislil, da me boš obiskal. Pa kako si pražno oblečen. Prav vse kaže, da boš kdaj gospod. Jaz sem pa tako razstrgan, ko se moram ubijati po gozdu, da si prislužim za tobak in pa za vsakdanji živež. Pa saj brez dela ni jela. Eni se moramo truditi tako, drugi zopet drugače. Še spoznal bi te ne bil kmalu, tako si se izpremenil, kar te nisem videl. Poglej, kako lepo kočico imam tukaj; ne bi je zamenjal z nobenim gradom, čeprav je lesena in ima samo dve okni. Prav veseli me, da si prišel. Pa sedi tukaj-le na klop nekaj časa, da se vrnem. Moram iti namreč še po nekaj dračja, ki sem ga pustil tam-le pri uni hoji, da mi ga kdo ne pobere.“

Nato odide oglar, jaz pa se vstopim pred kočo in jo opazujem in ogledujem od vseh strani. Mihova koča je bila uprav taka, kakor baš vsakega oglarja. Že zunanost sama priča, da je posest ubogega, pa poštenega oglarja, ki se preživi s trudom svojih rok. Pred njo je stala klop na eni strani, na drugi pa precej velika skladanica drv in suhega dračja za oglenico. Dračje je pobiral Miha po gozdu, včasih je seveda posekal tudi kako drvče, radi česar se pa ni nikdo jezil, ker je imelo vse Miha rado radi njegove pridnosti in poštenosti, in ker je vsak gospodar vedel, da Miha ne dela škode, in še vesel je bil, da mu je tako lepo gozd posnažil vsako leto.

Kmalu se vrne Miha in me prijazno povabi.

„Pojdi, greva v hišo, da se nekoliko pomeniva.“

Jaz grem v hišo, Miha pa zavije nekam na stran, nisem mogel dobro videti, kam da je šel, in se vrne kmalu s črnim kruhom in z „bokalom“ sladkega hruškovca v roki.

Stanica oglarjeva je bila še precej čedna in prikupljiva. Še celo pobeljena je bila, kar je gotovo čudno. V kotu tik peči je stala postelj domačega dela. V nasprotnem kotu je bila precej velika — skoro bi rekel, da prevelika miza, in okrog nje dva stola tudi domačega dela. Če omenimo še par podob in uro na steni, je vse, kar je imel Miha v svoji sobi. Vse to je pa bilo, kakor bomo slišali pozneje, last Mihatovega prednika.

Sedeva za mizo drug drugemu nasproti; in začneva udrihati po hlebcu in po hruškovcu. Obema je šlo zelo v slast. Mihatu skoro še bolj nego meni. Delo človeka utruji, posebno še starega, kakor je bil naš Miha.

Začela sva se pomenkovati o različnih važnih pa tudi nevažnih rečeh. Pogovor, ki je bil gotovo najvažnejši, bil je tudi pogovor o Mihatovi preteklosti, katerega hočem tudi tu natančneje opisati.

„Stric“, pričel sem, „nekaj bi vas poprosil.“

„Kaj pa vendar?“

„Že dolgo sem želel zvedeti, kako je z vašim življenjem. Mene namreč zelo zanima izvedeti kaj novega. Zato bi pa vas res poprosil, ako mi hočete povedati nekoliko o svojem življenju, naj si bode že žalostno ali pa veselo.“

„Radoveden pa si, Tonček, to ti moram reči, da se izmisliš kaj takega. No, pa naj bo. Hočem ti ustreči, da ne boš mislil, da te nimam rad. Tudi prevelika vročina je sedaj zunaj in nič posebno se mi ne ljubi iti k ogljenici, zato ti bom pa povedal. Bodi!“

Pričel je:

„Moja prava domovina ni ta kraj, kjer sedaj bivam, ampak sosedna fara: draška. Pa usoda moja je že hotela tako, da sem šel s trebihom za kruhom. Moji stariši so imeli lepo posestvo v Podpreski, fare draške. Imeli so še eno hčerko Franico, ki je pa že umrla v nežnih letih. Bil sem torej edinec. Zato ni čuda, da so me bili stariši odločili, da pojdem v mesto, študirat za gospoda, ker sem bil precej dobre glavice. Toda mene ni nič posebno veselilo, domačo vas zapustiti in oditi v mesto. Pa tudi ni bilo treba. Zgodilo se je pa tako. Moj oče so se pečali poleg kmetijstva v prvi vrsti še s prodajo lesa, desk, tramov itd. Prekupovali so les povsod, kjer je bila

prilika, in ga prodajali v Trst bogatemu trgovcu, ki ni bil na dobrem glasu. Hodili so prav pogosto v Trst in včasih jih ni bilo kar po en teden ali še več domov. Materi se je to začelo sumljivo zdeti, in niso vedeli, kako bi si razlagali vse to. Tudi oče so bili vedno bolj in bolj surovi do matere in do mene in ni jim bilo strpeti doma. Poleg tega so se bili udali še pijači, kar jih je spravilo pod zemljo.

Ko so bili zopet nekoč odšli v Trst, jih ni bilo posebno dolgo nazaj. Mati so bili v velikih skrbeh. Kar dobimo nekega dne poročilo iz Trsta od onega trgovca, da so oče v Trstu zaprti radi neke goljufije in težko, če se bodo še kdaj povrnili domov. Zakaj da so jih zaprli, mi ni še znano do današnjega dne. Da bi moj oče koga bili oguljufali, tega si jaz ne morem misliti. In res umrli so v ječi, in kmalu potem je bila naša hiša last onega brezvestnega moža v Trstu. Morali smo jo zapustiti, in se preseliti k nekemu znancu.

Toda nesreča nikoli ne miruje. Mati, ki so bili vedno bolj slabotnega zdravja, zbolé na smrt, vsled nekega prehlada. Ne dolgo in bil sem sirota brez matere in brez očeta. Sedaj se je začelo za-me žalostno, žalostno življenje. Ker nisem še tedaj bil za nobeno rabo, sem pasel vaško čredo po draških hribih. Toda jaz nisem bil za pastirja. Pa kljub temu sem moral biti še enkrat pastir, kakor boš videl.

Zapustil sem torej domač kraj in šel s trebuhom za kruhom — po svetu; star sedemnajst let. Mislil sem si, če se drugi reveži preživé, se bom tudi jaz. Udaril sem jo proti Makošam, kjer sem ostal eno celo leto. Stopil sem v službo pri nekem imovitem posestniku, ter mu pasel živino in mu včasih tudi kaj pomagal pri delu. Pa saj veš, da jaz nisem bil ustvarjen za pastirja. Tudi tega sem zapustil in šel na drugi konec duhovnije, v tvojo rojstno vas. Tu sem pa zvedel za nekega oglarja, ki je stanoval tu, kjer sedaj jaz. Oglarstvo me je že od nekdanj veselilo in kaj rad sem bil še kot otrok pri našem oglarju rajnem Jerneju, Bog mu daj dobro, ko je žgal oglje. Posilil sem se torej pri oglarju Mihnju, ki me je prav rad vzprejel, da se bo le ime kočih ohranilo, in me poučeval v oglarstvu. Stopil sem torej pri njem v službo ali boljše, lotil sem se oglarstva, kar izvršujem že dolgo vrsto let. Mirno mi je potekalo življenje v družbi mojega drugega očeta Mihnja. Toda Mihn umrje v visoki starosti in jaz sem podedoval vse za njim, kakor je še sedaj. Nato sem začel oglariti sam na svojo roko in godi se mi, to moram sam pripoznati, še precej dobro, čeprav imam malo, boljše kakor marsikateremu, ki ima vsega v obilici. Taka je torej, vidiš, zgodovina mojega življenja. Kakor vidiš, me je povsod spremljala nesreča, končno sem pa vendar dosegel do svojega cilja.“

„Skusili ste pa res mnogo, to vam mora vsakdo priznati, in učili ste se jesti kruha.“

Dolgo je pripovedoval Miha in ura se je bližala že proti deseti.

„Zdaj pa pojdeva nekoliko ven“, pravi Miha, „da si nekoliko ogledaš tudi mojo okolico? Videl boš, da je kaj prijetno tu živeti, čeprav je v samoti. Glej, vse okrog polno življenja. Petje raznovrstnih ptičev ti razveseljuje srce.“

In pa ta prijetni gozdni duh, ta sveži, zdravi zrak! Ali ni tu prijetno živeti? Kakor v raj, ne dosti slabše. Tam-le je pa moja ogljenica, vir sreče in zadovoljnosti. Ali ni to krasna stavba? Ne menjam z nikomur, ha, ha.“

Tudi meni se je srce smijalo, ko sem videl moža tako veselega in zadovoljnega; in spoznal sem, da je čista vest največje bogastvo. Še dolgo sva se pogovarjala s srečnim Mihatom, slednjič je pa bilo treba oditi domov. Po pravici povem, da sem nerad zapustil ljubega prijatelja, toda odšel sem s sklepom, da ga kmalu zopet obiščem. Mož me je sicer pridrževal, toda treba je iti. Odšel sem, dasi nerad. Še po potu sem v srcu blagroval ljubega mi samotarca, ki živi tako tiho, mirno, selsko življenje.

Obiskal sem ga še večkrat v teh počitnicah in, koliko lepega sem tu doživel, ne bom tu popisoval. Težka je bila ločitev od moža, katerega sem odslej zelo spoštoval. Koliko lepih uric sem preživel v njegovi družbi! Toda obljubil sem mu, da ga bodem v prihodnjih počitnicah, ako Bog dá, obiskoval prav pogosto. Toda zgodilo se je, česar nisem pričakoval. (Konec prih.)

Kaj so nam pripovedovali naš dedek?

(Spisal Z o r á n.)

10. Miloš in Zorislava.

Bil je oče, ki je imel tri sine. Ko so dorasli, jim je rekel: „Moje posestvo je premajhno, da bi je naj razdelil med vas; ker vas pa vse enako rad imam, se ne morem odločiti, kateremu bi je dal. Idite po svetu, in kateri prinese za leto dni tako dolgo verigo domov, da bo obsegla vse naše posestvo, taisti bo gospodar; a zapomnite si dobro, ne sme biti ni predolga, ne prekratka.“

Vzeli so si obleko in brašnjo ter šli po svetu. — Najmlajšega, Miloša, sta stareja dva zaničevala, češ, kaj bi tak, ki še niti brk nima pod nosom. Bila sta mu nevoščljiva, da bi dobil gospodarstvo.

„Saj vama nočem biti v nadlego“, dejal je Miloš užaljen ter krenil na drugo pot.

Stareja sta bila vesela, da sta se ga iznebila, legla sta v senco v gozdu in čakala večera. Ko je objela tiha noč vse v svoje krilo, in je vse počivalo, ljudje, ptičice in živina, splazila sta se onadva na tihem nazaj domov, in zmerila obseg domačega posestva ter se napotila vesela zopet po svetu.

Miloš je korakal v tem žalosten po samotni poti. Zapustil je očeta in mater, zapustil rojstno hišo, in lastna brata sta ga pa celo napodila od sebe. To ga je peklo pri srcu; a ni se dolgo udajal žalostnim mislim, vzdignil je glavo po koncu, rekoč: „Znabiti je pa tako bolje!“

Prišel je do velikega na pol podrtega grada. Šel je okrog in okrog podrtine, da bi našel kje vhod, a nikjer ni bilo vrat. Že je hotel oditi, ko zapazi veliko špranjo v zidu in splazil se je skozi njo v grad. — Zastala mu je noga, tako se je začudil. Mislil je, da bode našel le golo, pusto, napol podrto zidovje, a prišel je v krasno dvorano. Vse se je lesketalo in bliščalo zlata in dragih kamenov; na postelji, ki je bila snažna in bela kot sneg, je ležalo bitje, ki je bilo pol človek pol kača. Zgornji del je bila deklica, lepa kot princezinja, a spodnji del — kača. Zagledavši Miloša, sklonila se je v postelji ter ga pozdravila: „Dobro došel, dragi mladenič; bi li ne hotel pri meni služiti?“

Sedaj šele, ko mu je udarjal na uho njen zvonki glas, se je zavedel, tako je strmel po sobi. Rekel je: „Zakaj pa ne? Saj iščem službe!“

V kotu je stal krasen pozlačen vozek. Vanj jo je moral dejati in ukazala mu je, da jo je peljal iz sobe v sobe. Razkazala mu je vse potrebno, da bi ga v službi ne stalo pretežko. Služba ni bila težavna. Moral je kuhati za gospodarico in za-se, skrbeti za red in snago ter jo, gospodarico, o toplih solnčnih dneh voziti na sprehod. Svoja dela je opravljal vestno v popolno zadovoljnost svoje gospodinje, in čas je hitro potekal.

Ko je služil že enajst mesecev in enajst dni, je rekel: „Sedaj pa moram oditi, domov se moram vrniti, kakor so mi oče naročili pred odhodom.“

„Nočem te zadrževati“, mu je odgovorila, „le pojdi in izpolni, kar so ti oče zapovedali; a glej, skoraj leto dni si mi tako zvesto služil, in o plačilu se še niti zmenila nisva. Česa torej želiš?“

„Nu, če mi že hočete kaj dati, prosim takšno verigo, ki bi obsegla vse naše posestvo in bi ne bila ni predolga ne prekratka.“

Dala mu je zlato posodico, rekoč: „V njej je zlata verižica, katero lahko nategneš, kolikor hočeš in kolikor ti bode treba.“

Zahvalil se je, poslovil in odšel. Pri slovesu pa mu je še rekla: „Če boš še kdaj iskal službe, le oglasi se pri meni.“

Zlato posodico z zlato verižico si je shranil v žep in šel prav vesel proti domu.

Vstopivši na domače dvorišče videl je v kolarnici dva voza polna verig. „Aha!“ si je mislil, „to so gotovo verige, ki sta jih pripeljala brata.“ In ni se motil.

Oče je Miloša srčno sprejel, ker v strahu si je že bil zanj, da bi se mu ne bilo kaj hudega pripetilo. „No, hvala Bogu, da si prišel“, je dejal, „a kje pa imaš verigo; ali me nisi ubogal?“

„Saj sva vedela“, sta se mu rogala starejša dva, „da ima slamo v glavi. Takšen si bo kaj prislužil!? Ha-ha, midva pa sva si toliko prislužila, da še prinesiti nisva mogla, temveč sva si morala najeti voznika!“

A takoj ju je minil smeh, ko je Miloš segel v žep, prinesel na dan zlato posodico, jo odprl ter pokazal krasno zlato verižico.

Oče je zmajal z glavo, meneč, ta bo pač prekratka, in brata sta bila vesela v srcu, ker prepričana sta bila, da ta drobna verižica, nikakor ne bo obsegla posestva. Zmenila sta se na tihem, da taisti, ki izmej njiju dobi po-

sestvo, polovico odstopi drugemu, a Miloša pa bodeta pognala po svetu. „Naj gre s trebuhom za kruhom“, sta končala, „saj je bil vedno ljubljenec očetov, in tolikokrat sva bila ozmerjana, ker nisva ubogala kar na besedo, kot ta priliznjeneč.“

Šli so merit. Na enem kraju posestva so zabili v zemljo velik stup. Nanj je pripel najstarejši brat en konec verige. Ker je ni mogel nositi, jo je vozil in sproti metal z voza. Na vsakem voglu posestva so zabili istotako stup v tla, da so verigo napeli in lahko merili na drugo stran. Ko so merili že ob zadnji strani, bil je najstarejši brat jako vesel, ker videti je bilo, da bode njegova veriga v resnici obsegla vse posestvo. Vrgel je drugi konec verige z voza in jo potegnil k stupu, za katerega je bil pripet prvi konec verige. Pa — glej čuka! — veselje je bilo prehitro, veriga je bila predolga, sicer ne veliko, a predolga je bila vendar-le.

Baš tako je meril potem srednji brat. Tudi ta je že bil vesel, ker menil je, da dobi gospodarstvo, a njegova veriga je bila prekratka; sicer ni manjkalo mnogo, a bila je vendar-le prekratka. — Nič jima torej ni pomagalo, da sta bila zmerila na tihem obseg posestva.

Tedaj pa je vzel Miloš iz škatljice zlato verižico, pripel en konec za prvi stup ter meril; a ni mu bilo treba voza in konjev, da bi jo moral voziti kot brata, temveč držal jo je v roki in stopal po meji naprej.

„Ti, ti boš s svojo ‚pajčevino‘ kaj opravil!“ sta ga zasmehovala brata. V srcu jima je pa vstajal strah, ker verižica se je izmotavala iz posodice in izmotavala; čim dalje je šel, tem daljša je bila. Zdaj in zdaj je bode konec, je mora biti, sta si mislila, a ni je bilo. Šele, ko so prišli okoli in okoli posestva, bilo je je konec. Obsegla je posestvo natanko, ni bila ni za las ne predolga ne prekratka, in torej bi moral postati gospodar Miloš, a starejša brata sta se uprla in zagnala krik ter ga hotela z grdim pregnati z doma, da bi le bilo posestvo njino.

Oče je bil žalosten radi razposajenosti starejših dveh in rekel je: „Idite še enkrat po svetu, in kateri prinese za leto dni najlepši prstan, ta bode gospodar.“ — Razšli so se, starejša sta mahnila na svojo pot in Miloš na svojo. Starejša dva sta šla kakor pred letom dnij v daljne kraje, prehodila sta dežele ter si ogledavala mesta, trge in vasi, saj prstan ne stane veliko, si bodeta že kje toliko zaslužila, da si ju kupita.

Miloš je prišel zopet v podrti grad k princezinji. Vesela ga je vzprejela, in zopet je služil pri njej. Ko je služil že enajst mesecev in enajst dnij, se je poslovil in dobil za plačilo zlat prstan v zlati posodici. Pri odhodu mu je zopet rekla: „Le ubogaj očeta in idi, a če boš še kdaj iskal službe, le oglasi se pri meni.“

Ko je stopil v domačo vežo, videl je v kotu dva debela železna obroča, ki sta bila tako velika, da bi bil lahko skočil skozi njiju.

„Pa menda nista to vajina prstana?“ je vprašal začuden brata.

„Sta, sta“, odgovorila sta ponosno, ker svesta sta si bila, da sta prinesla ‚velikanska‘ prstana. No, kje ga imaš pa ti, menda zopet v mali posodici, kot prej verigo?“

Seveda je bil Milošev prstan najlepši, in posestvo bi moralo biti njegovo, a brata sta se uprla in ga hotela z grdim odgnati z doma.

„Idite še enkrat po svetu“, dejal je oče, ko je videl, da zoper surovost starejših dveh ne more storiti ničesar, „in isti, ki pripelje s seboj najbolj razumno in pridno gospodinjo, bo gospodar.“

Miloš je zopet služil v podrtem gradu. Ko se je nagibalo leto h koncu, dejala je gospodarica: „Služil si mi tako zvesto trikrat enajst mesecev in trikrat enajst dni, a sedaj te čaka težko delo. Če je pogumno izvršiš, srečen bodeš vse žive dni, ako ne, bova nesrečna oba, ti in jaz. Sem namreč zakleta princezinja, in lahko me rešiš, ako nisi bojazljiv.“

Rekel ji je, da jo reši, naj ga stane, kar hoče; naj pride kar hoče, ne boji se ničesar.

„Vrlo, vrlo, vidim, da si pogumen, in upam, da se ti posreči. Zakuri pod kotlom v kuhinji, in ko bode voda vrela, zavij me v plahto ter me vrzi vanj, in sicer baš o poludne. Ne boj se za-me, ne zgodi se mi nič žalega, ne bom se opekla, a ne boj se tudi nikakih zaprek.“

Napolnil je kotel z vodo in zakuril pod njim. Dejal je princezinjo, ki je bila pol človek pol kača, v veliko rjuho, da bi jo lahko nesel v kuhinjo. — Bližalo se je poldne, voda v kotlu je vrela, in princezinja je silila, naj jo nese.

„Saj je še čas“, je dejal in srce mu je nemirno utripalo. Mislil si je, kaj bode . . .

„Le, le, sicer bo prepozno“, ga je prosila, „ne boj se, ne ustraši se ničesar, le hitro!“

Zgrabil je rjuho, odprl sobna vrata, a — glej — — — V veži je bilo vse polno kač, ki so sikale ter mu zastavile pot. Zastala mu je sapa, malone, da v prvem strahu ni izpustil iz rok rjuhe; a kmalu se je zavedel ter stopal ne glede ni na levo ni na desno urno v kuhinjo, kjer je bilo istotako vse polno kač. Vrgel je zdaleč rjuho v kotel. — Zašumela je voda kot razburkano se peneče morje, slišal se je tresk, da se je vse omajalo, in — starega podrtega grada ni bilo več.

Začuden je stal Miloš v krasni dvorani; blesk mu je jemal vid, bilo je vse v zlatu in dragih kamenih. Vse polno grofov, knezov in druge visoke gospôde se je gnetlo okrog njega in vsi so klicali: „Slava, slava Milošu, našemu hrabremu rešitelju!“ Spredaj na svilenem z zlatom okovanem prestolu je sedela kraljica, ki je imela krasno dijamantno krono na glavi. Vstala je, in vse je utihnilo, kot bi mignil. Stopila je k Milošu, snela si krono z glave ter jo posadila njemu na glavo, in zopet so zaklicali vsi: „Slava, slava Milošu, našemu hrabremu rešitelju, našemu — kralju!“

„Da, slava in hvala ti naj doni, Miloš“, rekla je kraljica. „Ali me poznaš? Jaz sem tista zakleta princezinja, ki si jo rešil, in ti tukaj“ — pokazala je na zbrano gospôdo in na ljudstvo pred gradom — „so moji podložni, ki so bili zakleti v kače, in ki si jih rešil s svojim hrabrim činom. Zahvale ti ne moremo bolje izkazati, kakor da te postavimo kraljem.“

Zopet so odmevali slava- in živijo-klici, da ni bilo ni konca ni kraja, in obhajali so veselo svatbo. Oženil se je Miloš s kraljico Zorislavo, takoj ji je bilo ime.

Ko je opravil najvažnejše in najbolj nujne reči, katere je moral kot kralj urediti, spomnil se je svojega očeta in doma.

„Če so ti rekli oče, da bi se za leto dni vrnil, le pojdi. Jaz te spremim“, dejala je kraljica in odpeljala sta se v zlati kočiji s šestimi konji.

„Povedati ti še moram“, rekla je Zorislava po poti, „zakaj sem bila zakleta. Spominjaš se še, ali ne, da sem ti vsikdar, ko si odhajal iz službe od mene domov, rekla: ‚Le ubogaj očeta in idi!‘ Rekla sem ti to ker sem izkusila, kako hudo kaznuje Bog vsako nepokorščino do starišev. — Moj oče, siv starček, so ležali smrtno bolni, a jaz se nisem veliko menila zanje. Ko bi jim bila morala ljubeznivo streči, letala sem od veselice na veselico ter se prijetno zabavala. Saj sem bila kraljeva hči, in vse se mi je klanjalo, vabili so me na veselice ter se mi laskali! Nekoč so me poprosili oče, naj jim prinesem tople vode, da bi se umili. Nevoljno sem šla po njo, a ker se mi je mudilo na neko veselico, sem jo hitro nesla, jo razlila in si nekoliko opekla svojo belo roko. To me je tako razjarilo, da sem godrnjala zoper očeta in jezna odšla. Oče so se bridko razjokali in umrli v tej žalosti. Ko smo jih pokopali, preril se je skozi ljudi do mene star častitljiv puščavnik in rekel: ‚Zakleta bodi, ker si grešila zoper lastnega očeta; zakleto bodi vse ljudstvo, ker te je vabilo od bolnega očeta ter te zapeljalo, da si ga razžalila! Rešiti vas more le isti, ki še ni nikdar razžalil starišev, in sicer s tem, da bode vrgel tebe v vrelo vodo, ker te je topla razjezila. Zabliskalo in zagrmelo je strašno, vse mesto se je izpremenilo v podrtino, ljudje v kače, ki so se splazile pod zidovje, in jaz sem postala pol človek pol kača. Dolgo, dolgo sem živela in trpela ter se pokorila za svoj pregrešek v tisti podrtini, dokler nisi prišel ti, Miloš, in nas vse rešil.“

Pripeljala sta se v tem v Miloševo rojstno vas. Od daleč sta že slišala veselo godbo in vriskanje. Brata sta se bila oženila, in imeli so gostijo. Ko so svatje opazili zlato kočijo, hiteli so iz hiše, se odkrili ter se globoko priklanjali.

Iz kočije je stopil Miloš v kraljevski obleki — seveda ga ni nihče spoznal. Objel je očeta in podal bratoma roko, in sedaj so ga šele spoznali. Oče se je veselja razjokal, ko je videl zopet Miloša, svojega pridnega sina, brata pa je bilo sram. Miloš jima je vse odpustil, in bila sta zelo vesela ter sta povabila na gostijo njega in kraljico. Ves teden so obhajili veselo svatbo.

Miloš je vzel očeta s seboj v svoj kraljevi grad, bratoma pa je pustil domače posestvo in jima je še dal poln klobuk cekinov, ko je videl, da sta se v resnici poboljšala.

Zorislava in Miloš sta se odpeljala z očetom vred nazaj v svoje kraljestvo. Spoštovala in ljubila sta ga, in Bog jima je dal obilo sreče.

Basni o levu.

Po Ezopu, Lafontainu in Krilovu priredil Brinjós.

9. Lev, ki se je postaral.*)

ev, silni vladar gozdov, se je postaral. Moči so mu opešale, in nekdanji neustrašni junak je slaboten ječal v svojem brlogu.

Ko so zapazili njegovi podložni, kako njihov kralj kreha in boleha, so ga jeli napadati vsi vprek. Konj prihrže in ga brčne s kopitom, volk ga besen ugrizne v bedro, vol mu zasadi rog v lakotnice. Ubogi lev zdihuje in milo tožuje. Še rjuti ne more prav, tako ga je prevzela slabost.

Naposled se vdá v bridko usodo, mirno pričakujoč svojega konca. A ko zagleda še celó osla, da besno drvi proti njegovemu ležišču, tedaj tužno vzdihne: „Oh, to je pa prehudo! Saj rad umrjem, toda trpeti oslovske udarce, to se pravi dvakrat umreti.“

*Lafontaine. **)*

10. Bolani lev in lisica.

Lev se je potuhnil in se kazal, kakor da je bolan. Poslal je sla križem svet, naročivši mu, da naj oznanja, kamor pride: „Lev je hudo bolan in želi, da ga poseti vsaj en poslanec iz vsake rodbine. Da se nihče ne ustraši, pošilja vsakemu lastnoročno pisani potni list: ta ga bo ščitil vseh ostrih zobov in nabrušenih krempljev.“

Temu laskavemu pozivu so se nemudoma odzvale vse živali. Vsak rod je poslal vsaj enega zastopnika, ki bi naj potolažil bolnega kralja.

Le iz rodú lisičinega se ni šel poklonit noben poslanec. Stara pretkana rjavka je dejala svojim otrokom:

„Ako sodimo po stopinjah, so še sedaj vsi poslanci zbrani krog bolnikovega ležišča, ka-li! Dosti je sicer stopinj, ki držé v levov brlog, a iz njega ni niti enega sledú. Kralj je dal res potne liste: pa hvala vam lepa za tako pisanje! Lahko se sicer pride v brlog, kako pa iz njega — to vedi sam Bog!“

Lafontaine.

*) Ta basen „Le Lion devenu vieux“ je prikrojena po Fedrovi „Leo senex, Aper, Taurus et Asinus.“

Pis.

***) Lafontaine (izgovori: Lafontén) je najslavnejši francoski basnopisec. Rodil se je l. 1621. v Château-Thierry. Umril je l. 1695.

Pis.

Matijakov stric.

(Spisal Fr. —ek.)

IV.

Vojaški ubežnik.

Četrtna nedelja je bila minula in začel se je veliki teden. Ljudje so se večinoma držali doma in pripravljali za velikonočne praznike. Gospodinje pa so imele opravka čez glavo. Treba je bilo snažiti po hiši, kuhati krače in pripravljati moko za peko. Otroci pa tudi niso samo počivali. Tolkli so orehe in lešnike za potice, kolače in kolačke. Seveda so pri tem delu pokušali tudi sladka jedrca, če jih le ni kdo opazoval. Veselje jim je igralo na cvetočih licih, semtertja jim je ušel celo glasen smeh. Materam pa niso bili nič kaj všeč tisti veseli „hihihi“, ker je bil veliki teden, čas splošne žalosti. Zato so jih tudi pokregale, češ, „ne reži se mi, veliki teden je!“ In obmolknili so otroci. Le, ko so bili sami v sobi, začeli so zopet glasno govoriti o božjem grobu in vstajenju pa tudi lepih pirhov niso pozabili, ki so se namakali v rdeči prežilki.

Ko so pa veliko soboto pri vstajenju zapeli veselo alelujo, razvezali so se jeziki otrokom in odraslim. Mladina je drobila kolačke in trkala s pirhi, odrasli so pa po svoje kazali velikonočno veselje.

Tisti torek po praznikih mi velijo mati: „Nesi, Francek, nesi k Matijakovim popraviti one grablje, ki so pred hlevom. Odlomila sta se dva zoba in treba bo iti pospravljati in grabiti po vrtilih in travnikih. Danes še malo praznujemo, Matijakov stric bodo doma in kmalu pritrđijo dva nova zoba.“ Predno odidem z grabljami k Matijakovim, mi dadó mati še precejšen kos slastnega kolača za strica.

Stric so grablje kmalu popravili, le še zagojzditi so jih hoteli. Kar pripojejo mladeniči proti Matijakovi hiši. Prišedši do hišnega vogala, pa eden mladeničev tako nemileno zavriska, da so se prestrašili celo stric v hiši. „Nò, bodi Bog zahvaljen“, pravijo nato, „da bo že konec temu vpitju. Danes naj le še pojejo in vriskajo, jutri bo že vse zopet klaverno, če jih res toliko potrđijo v vojake, kakor se govori.“

Komaj so izpregovorili te besede, odpró se vrata in v sobo stopi sosedov hlapec. Za klobukom je imel list papirja in velik šop zelenja, tako da se mu je bil klobuk pobesil globoko na desno uho. Fant nekaj časa molči, sede na klop pri peči in vzdihne: „Stric, vojak bom, prav gotovo me potrđijo, oh, kaj bo, kaj bo!“

Stric ga pogledajo nekam po strani, vzamejo pipico iz ust in zakričé: „Šleva prismojena, kaj se kisaš in cviliš, poglej se no malo pod noge. Tak si, kakor bi bil služil deset let za obroč na zeljni kadi, pa boš vojak? Beži, beži! In če bi te tudi potrđili, kaj ti bo hudega, nič, prav nič. Dve leti se boš malo obračal po petah, pa meso in ržen kruh boš jedel. Morda te pa že

čez dva meseca pošljejo domov, če te ne bodo že danes za vselej zapodili od nabora. Sedaj naj bo vesel vsak, če sme služiti cesarju, drugače je bilo seveda, ko sem bil jaz v vojaških letih. Takrat je bila huda in nihče se ne čudi, če smo se skrivali leta in leta, da nas niso vtaknili v vojaško suknjo.“

Te besede so potolažile mladeniča. Izmuzal se je tiho iz sobe, za hišnim vogalom pa je krepko zavriskal. Molčeč sem ostal sam v sobi. Slednjic pa mi kar uide: „Stric, ali ste bili tudi vi vojak?“

„Bil sem bil“, odgovoré stric, „bil sem vojak skoraj sedem let, če tudi nisem imel še nikoli vojaške sable za pasom in cesarske kape na glavi. Sedem let so me imeli le zapisanega v Turjaku med vojaškimi ubežniki. Da pa ne boš mislil, da nimam rad našega dobrega cesarja, ti moram razložiti, kako je bilo tista leta z vojaško službo.“

„Ko sem bil še tak, kakor so ti -le fantje, ki hodijo sedaj pojoč k vojaškemu naboru, ni bilo v deželi še tistega reda, kakor je sedaj. Ako je gosposka potrebovala vojakov, morali so župani poslati določeno število mladih mož v graščino. Graščaki so jih pa oddali v vojsko. Mladenič je potem nosil puško, dokler jo je mogel, ali dokler mu ni sovražnik preklal glave. Domov se jih je le malo vrnilo. Zato se je pa skrival marsikateri mladenič leta in leta, da ni prišel gosposki v roke. Ubežnike je gosposka seveda lovila. Župan in njegovi lovci so morali po gorah in skrivališčih stikati za njimi. Ti so se umikali; če so bili zasačeni, so se tudi branili in nastali so večkrat krvavi boji. In tak boj bi bil kmalu poskusil tudi jaz. Tako-le je bilo:“

„Kmalu po tistem letu, ko me je bil potolkel valpet na tlaki z gorjačo, umrla je bila v Turjaku dobra grajska gospa. Valpet je bil sedaj ves drugačen z menoj. Zmerjal me je pri vsakem delu, če tudi sem delal za dva tlačana. Hotel se je pa še hujše maščevati. Kmalu je dobil priliko.“

„Nekega zimskega dne pridejo k nam moj krstni boter in mi pravijo: ‚Župan je dobil ukaz iz Turjaka, da mora nemudoma petnajst mladeničev poslati v graščino, ker gosposka potrebuje vojakov. Med mladeniči, katere hoče imeti graščak, se bere tvoje ime na prvem mestu. Če hočeš rešiti svojo kožo, beži, skrij se! Jutri večer, ali pa že nocoj pridejo lovci.‘ Vedel sem sedaj vse. Hitro povem vse materi in bratu, potem skočim k svojim prijateljem, ter jim sporočim, kaj nas čaka. Sklenili smo pobegniti.“

„Še tisti večer nas je korakalo lepo število proti Slivici in naprej v hribe. Vsak je imel svojo sekiro čez ramo in culo živeža s seboj. Snežilo je močno in le počasi smo mogli hoditi.“

„Prvo noč smo počivali v neki dolinici pod košato smreko. Precej otožni smo sedeli pri velikem ognju. Ker ni mogel nihče zaspati in ne mnogo govoriti, začnemo moliti rožnivenec. E, kako smo bili zbrani in pobožni tisto noč pri molitvi! Ko pa na koncu molitve jaz še pristavim očenaš za našega cesarja, da bi ga Bog varoval in nas kmalu rešil tlačanstva, zasvetila se je marsikomu solza v očesu. Taka je bila prva noč. Podobnih preživel sem še več. Včasih smo prosili prenočišča tudi v kaki samotni hiši, pa vsak bi se bil nas rad kmalu odkrižal, iz strahu pred gosposko.“

„Ker nam je kmalu pošla hrana in denar, sklenili smo se obrniti proti Hrvaškemu, da bi tam dobili zaslužka v hrastovih šumah. In res smo šli. Tri leta smo si v gozdu s sekiro služili vsakdanjega kruha. Kadar pa je prišel v šumo kak delavec iz tujega, pričakovali smo ugodnih poročil s Kranjskega. Ali iz našega kraja ni nihče prišel in zato nismo nič zvedeli od doma.“

„Nekega dne se domenimo, da gremo proti domu, naj pride, kar hoče. Gospodar nam izplača zaslužek in mi odrinemo. V dobrih osmih dneh stali smo na domačih tleh. Kako sem se razveselil, ko sem zopet slišal domači zvon. Na kolena sem padel in molil angeljevo češčenje. Po noči sem se priplazil do domače hiše. Razjokal sem se, ko sem objel mater in brata. Toda oba mi pravita: „Beži, beži Matevžek, ravno včeraj so te zopet iskali Turjaški!“ Prestrašen spravim denar in hlebec kruha, katerega so mi mati jokajoč ponudili. Kakor meni, godilo se je tudi mojim tovarišem. Zato smo se hitro dobili in bežali.“

„Nismo bili še streljaj daleč od naše vasi, ko zapazimo lovce za seboj. Dobili so bili izdajalca, ki jih je vodil. Po stopinjah v snegu so nas sledili. Ugibali smo, kam bi se skrili v prvi nevarnosti. Kar ti pravi rajni Polakov Miha: „Fantje, bežimo v naš mlin, tam nas ne zavohajo nocoj.“ Bili smo zadovoljni, le to nas je skrbelo, kako bi sled v snegu zbrisali. Pomagal nam je zopet Miha, rekoč: „Po cesti pojdimo do steze, ki vodi do brvi čez potok, in sicer moramo iti drug za drugim ritensko, pa jim zmešamo sled.“ In šli smo tako do brvi. Tam poskačemo v potok in po vodi bredemo, da pridemo do mlina.“

„Dobro smo se bili že v mlinu posušili in pokrepčali. V temi pri peči sedeč smo ugibali, kam bi dalje bežali. Kar se pod oknom posveti in nekdo zakriči zunaj: „Odprite, hitro odprite, če ne zapalimo gnezdo!“ Hitro pograbimo vsak svojo sekiro in odpahnemo duri. Drug drugemu dajemo še pogum, češ, „ni jih dosti, ne bodo nas polovili!“

„Nato stopi rajni Griški Tonek pred vrata in pravi: „Le sem pojdite, lovci, in kar vas je tacih, tukaj sem jaz, notri je pa še cela Jakobova čreda; videli bomo, kdo ima trši bučo, mi ali valpet!“ In vsi se usujemo pred hišo. Lovci pa videč, da nas ne zmagajo, jo hitro odkurijo, mi se pa precej odpravimo zopet proti Hrvaškemu.“

„Tri leta smo zopet tesali hraste v hrvaških šumah. Nekega dne pa dobim sporočilo od doma, da mi je umrl brat. Odrinem zopet proti domu. Doma zvem, da v Turjaku ni več tistega malopridnega valpeta. Njegov naslednik je bil bolj človeški. Ker je videl, da sem jaz edini sin pri nas in so se bili moja mati precej postarali, oprostil me je za vselej vojaške službe.“

Poludne je zazvonilo. Ko s stricem odmoliva, dadó mi popravljene grablje, rekoč: „Le pojdi domov in reci materi, da znajo dobro napraviti in speči kolač. Če boš priden, povedal ti bodem o priliki še kaj iz svojega življenja.“

Polonica.

istro, vedro dekletce je bila Kebétova Polonica. Komaj deset let je štela, in kdo bi ne bil vesel svoje pomladi.

Kebétova mati so pleli na njivi proso. Lep dan je bil. Solnce je sijalo in pilo, pilo fine kapljice raz travnatih bilk, raz cvetok. Prejšnji dan je deževalo, zato je bila zemlja mehka. Prav vspešno so pleli in rvali nadležni slak, plevel, cvetke . . .

Polonica je sedela na robu njive s knjigo v roki.

Iz šole je bila prišla in ker ni dobila nikogar doma, je odšla na njivo. Katekizem je vzela s seboj, da bi se učila. Precej je bilo in vrhutega še težko. Ni čuda torej, da se Polonici ni prav nič mudilo z učenjem. Položila je knjigo v travo poleg sebe in utrgala veliko kresnico. Polagoma je trgala bele lističe raz cvetke in poizvedovala, bo li jutri vprašana krščanski nauk. Zadnji listič ji je vedno prerokoval: ne. Že tretjo cvetko je oskubla belih lističev in vedno: „ne.“

Tedaj pa je zapazila na bilki pikasto polonico. Počasi je plezala po bilki kvišku. Bilka se je lahko nagibala. Nato ji je spodrknilo in pala je nazaj na tla. A iznova je plezala in komaj je dospela do polovice bilke — je spodrknila na tla.

Vedno in vedno se ji je ponesrečilo. Šestkrat je plezala mala pikičasta polonica na bilko in ravno tolikrat ji je izpodletelo. Še-le sedmič je priplezala na bilko, prav na vrh in bilka se je lahko zibala pod njeno težo. . .

Nato je dvignila rdeča krilca in vzletela kvišku — proti sosednji njivi.

Kebétova Polonica pa je še dolgo potem gledala na ono bilko, še dolgo potem, ko je bila njena sedmopikičasta sestra — seveda samo po imenu — že odletela.

Gledala je in njena dušica se je čudila vztrajnosti in pogumu male žuželke.

Polonica je lahko zardela in prijela katekizem. Ni na desno, niti na levo se ni ozrla, dokler ni znala vse naloge. . .

* * *

Drugo jutro pa so jo gospod Janez pohvalili pred vsemi.

Vprašana je bila, akoravno ji je bela kresnica prerokovala, da ne bode. Kaj bi bilo, ko bi se ne bila učila?

Vidite, in vse to je naredila samo pikasta polonica.

Fr. K. Pavlétov.

VRTČEVA PRILOGA.

Egiptovski Jožef.

Svetopisemska*) igra v petih dejanjih. J. Voljč.

O s e b e :

Jakob, očak.

Jožef, sin.

Benjamin, Juda, Ruben, Simeon, Gad,

Dan in drugih pet bratov.

Faraon.

Jusuf, Jožefov služabnik.

Veliki točaj.

Izmaelci, trije madjanski kupci.

Svetovalci Faraonovi, modrijani in razlagalci sanj.

Prvo dejanje.

Na prostem. V ozadju gore, porasle z gozdi.

1. prizor.

Jožef sam.

(Vidijo se Jožefovi bratje, odhajajoči s prižorišča. Skrivaj pogledujejo nazaj na brata in na obrazih se jim vidijo pol pomilovalni, pol zaničujoči zasmehi.)

Jožef. In zdaj se mi smejejo in se norčujejo z mene! Ali morem kaj za to, če mi prinese noč take sanje! Moj Bog, moj Bog! Zadnjič tisti snopi, in nocoj nova prikazen, še nerazumljivejša, še čudnejša...

2. prizor.

Prejšnji, Jakob.

Jakob. *(Pride med zadnjimi besedami od one strani, kamor so bili odšli bratje; zamišljen gleda v tla in v rokah ima gorjačo. Ko pride bližje, pogleda na sonce.)* Skoro predolgo sem se zamudil na polju; *(ugleda Jožefa)* ti tukaj? In spet tako žalosten in pobit? — Jožef, povej mi vendar enkrat, zakaj si zmeraj tako klavern in redkobeseden? Saj veš, da si mi bil vedno najljubši, zato bi te rad videl veselega in srečnega, kakor so veseli in srečni tvoji bratje.

Jožef. Vesel in srečen? Ah, ko bi bilo to mogoče! Kdo rajši kot jaz! A do danes nisem mogel biti. Kamor stopim, kamor se obrnem, povsod me prezirajo in zaničujejo bratje, kot bi jim bil storil Bog ve kaj. Moje prve sanje že so bile vzrok, da so me psovali in zmerjali. Ali pa morem kaj za to, če imam tako čudne prikazni v dolgih temnih nočeh, ko vi in drugi spite in se krepčate in poživljate za drugi dan? Zjutraj, ko vstanem, me žene neznana, skrivna moč, da razodenem, kaj se mi je sanjalo.

*) Govori so namenoma pevzeti, kolikor mogoče, dobesedno iz sv. pisma. Tudi dramatična razvrstitev je prav tista kakor tam; saj bolj dramatično, kakor je v sv. pismu, dvomim, da bi jo mogel sploh kak pisatelj zasnovati in obdelati.

Jakob. In kakor so mi pravili tvoji bratje, se ti je sanjalo nocoj o zvezdah . . .

Jožef. Pustite oče, naj vam povem jaz sam; če so vam pravili oni, gotovo vam niso povedali gole resnice. Bilo je takole: Sanjalo se mi je, da sem na polju. Bratje so pašli za bližnjim gričem, moja čeda pa je bila tostran potoka. Ko stojim tako zatopljen v misli, spremeni se naenkrat dnevna svetloba; solnce je sicer še sijalo, pa prikazala se je na vzhodu objednem luna in na temnoplavem nebu so zaplamtele naenkrat zvezde. Ustrašil sem se, nevedoč, kaj to pomeni. Pa glej, moj strah se je še povečal, ko se začno solnce, luna in zvezde kakor spuščati proti meni, a nato dvigati se spet v višave. Bilo je, kakor da se mi priklanajo. Groza me je obšla in poln pričakovanja sem si pokrtil z rokama obraz. — Pa ko sem pogledal čez nekaj časa spet proti nebu, bilo je kakor navadno. Solnce je sijalo toplo, in le tu in tam so plavali lahni oblaki proti zatonu.

Jakob (*maje* *τ* *glavo*). Čudno, čudno . . . Kako naj se to razlaga? Sin moj! Varuj se, varuj se! Kdo ve, če ni vse to delo hudega duha? On je prekanjen in zvit, in da doseže svoj namen, uporablja vse. Solnce in luna in zvezde se ti bodo priklanjale! Pojdi, pojdi, Jožef; to je samo satanova prekanjenost. Bog ve, v kaj bi te rad zapeljal, da ti kaže take reči. Saj veš, kako je delal v raju; Adamu in Evi je obljuboval še več, kakor da se jima bodo priklanjale zvezde, rekel je, da bota jednaka Bogu, če okusita sad s prepovedanega drevesa. In vendar, kaj sta prejela? Prokletstvo božje . . .

Jožef. Ne, oče, to ni satanova prikazen; jaz to čutim tedaj, dasi sam ne vem kako. O ne, to so božje prikazni, če imajo sploh kaj pomeniti!

Jakob (*premišljuje par trenutkov, a nato se udari naenkrat na čelo, pogleda Jožefa in pravi počasi, naglašujoč vsako besedo*). Torej naj bi bile te sanje od Boga in naj imajo kaj pomeniti? Solnce, luna in zvezde so se ti uklanjale; morda hoče to pomeniti, da se ti bomo jaz in tvoja mati in tvoji bratje uklanjali?

Jožef (*prestrašen*). Oče, zakaj jih razlagate tako? Ah, ah, jaz ne maram in ne mogel bi . . .

Jakob (*mu ustavi besedo*). I, kaj pa naj pomeni drugega? Beži, beži — pozabi vse skupaj, ker vse skupaj ni nič! Sčasoma se boš sam sebi in svojim prikaznim smejal, videč, da niso bile drugega kakor delo razburjenih možgan. Sicer pa — dolgo sem se že zamudil — bratje so gnali čedo na pašo. Dobro bi bilo, da bi jo tudi ti. Rekli bodo sicer spet, da lenobo paseš. Ali si Benjamina kaj videl?

Jožef. Storil bom, kakor ste rekli — a Benjamin mora biti tu blizu, saj je bil ravnokar pri meni.

Jakob (*odhajaje*). Prav, prav, ljubi Jožef. Le pozabi vse skupaj in za norčevanje bratov se ne meni, saj jih poznaš! (*Odide.*)

3. prizor.

Jožef sam.

Pozabim naj vse? Bog ve, da bi rad; sam sebi sem se že smejal, pa v naslednjem trenutku mi je izginil smeh, postal sem zamišljen in nekaj mi je reklo v srcu: „Sanje niso prazne!“ — Pa kakor so razlagali oče sanje, to vendar ne gre. Ko bi se imelo to zgoditi, pogreznil bi se pred njimi od sramu v zemljo in klical: „Ne vi meni, jaz bom vam stregel, ne vi meni, jaz se bom vam uklanjal!“ — Moj Bog; nekaj mi ne gre v glavo. Gospod, če dopuščáš svojemu hlapcu, svojemu nevrednemu črvu take prikazni, zakaj tudi ne pošlješ koga, ki bi razodel njih pomen? Gospod, usmili se me! (*Pokrije si obrač* *τ* *obema rokama, stoji nekaj časa tako zatopljen, a nato dvigne naenkrat glavo, pogleda proti nebu in vzdahne*). Moj Bog! — Treba, da grem tudi jaz po živino. (*Odide.*)

4. prizor.

Takoj za Jožefom stopijo izza meje **Dan, Gad, Ruben, Simeon** in **Juda** in kažejo zasmehujoč za odhajajočim.

Gad in **Dan.** Ali ga vidite sanjavca?! Ha, ha!

Juda. Uklanjali se mu bomo.

Simeon. Jermena mu bomo odvezovali.

Gad. Umivali mu bomo noge in mu brisali z njih prah in blato.

Dan. Ha, ha, na rokah ga bomo nosili, ujškali in peli:

„Zdrav, ljubljeni naš kralj,
Priklanjamo se ti do tal . . . !“

Ruben. Nikar tako, bratje, nikar! Mlajši je kot mi, zato moramo imeti več pameti. Saj ne misli nič hudega.

Simeon. Ha, ha, nič hudega! Še to naj poskusi . . . !

Dan. Mlajši je, pa bi nam vsem rad gospodaril; in toži nas vedno očetu.

Ruben. Ne, ne! Jaz poznam njegovo srce bolje kot vi. Zadnjič res da je povedal, ko smo prodali madjanskim kupcem one vole, da smo dobili pijače, pa storil je zato, da bi se poboljšali . . .

Gad. Glej, glej, kako dobrega zagovornika ima tukaj! Stavim, kolikor hočete, da bi se Jožef sam ne znal braniti tako dobro. Toda jaz pravim in vem, da je Jožef največji hinavec. Potuhnjeno hodi okrog nas in voha, kje bo kaj dobil, da bo brž razkril očetu, samo, da ga potem hvalijo: „Jožef, jaz te ljubim, ker nisi tak, kot so drugi!“ — Kjer se more, se prilizuje, a nas črni in obrekuje, seveda za hrbtnom, da se braniti ne moremo.

Nekateri. Res je, res je; hinavec, potuhnjenec je! (*Ruben odide žalosten in potr ža brati.*)

Dan. Jaz mu bom že enkrat pokazal!

Gad. Misliš, da jaz ne? Zdavnaj ga že ne morem videti. Razvjen in pomehkužen je.

Simeon. Mi se žgemo na solncu, on pa sanjari v senci; ali čuda potem, če se mu zdi, da se mu priklanjajo snopi na polju in zvezde na nebu?

Nekateri. Res je tako, pa enkrat bomo že obračunili.

Simeon (*nastavi dlan nad oči in gleda v daljavo*). Saj sanjač že spet prihaja. Živino je pustil za potokom in sam prihaja sem. Tukaj menda najlože gleda prikazni.

Juda. Pa Bog ve, kje je že tudi naša živina. Če jo zasačijo Izmaelci, ne rekel bi dosti, da je ne odpeljejo s seboj, če ne bo nobenega nas zraven. Pojdimo, pojdimo.

Nekateri. Saj res, kar tukajle čez jo udarimo! (*Odidejo na levo. V naslednjem hipu nastopi ž desne Jožef ž Benjaminom.*)

5. prizor.

Jožef, Benjamin.

Benjamin (*obstane pred Jožefom*). I, pa kakšni so vendar bili mati? Kot druge matere? Prav nič se jih ne spominjam.

Jožef (*s torbo in ovčarsko palico*). Otroček, kako misliš: taki kot druge matere? — O mati Rahela so bili dobri, dobri. Ko bi ti hotel vse praviti, zmanjkalo bi dni in noči bi bile prekratke. Meni bi se jezik usušil od govorjenja in ti bi se naveličal poslušati. Ti si bil star en dan, ko so umrli.

Benjamin. En dan? Pa sem bil še majhen, kaj ne?

Jožef (*se zasmeje*). Máliček, saj si še zdaj majhen; kaj misliš, da si velik?

Benjamin (*stopi na prste*). Velik, velik, Jožef, le poglej me! Kmalu bom tolikšen kot ti (*stopi zraven Jožefa, da bi se ob njem žmeril*). Vidiš, do pasu sem ti že. Kmalu te bom dorastel.

Jožef (*se še žmeraj smeje*). Kmalu, kmalu, če te bom čakal.

Benjamin. Potem bova pa oba velika, pa bova skupaj gonila ovce na pašo, kaj ne; pa če bo prišel volk, pa ga bova —

Jožef. Kako ga bova?

Benjamin. Jaz bom imel tákole palico kot ti, še večjo, pa ga bom premlatil, da bo padel na tla in pri priči poginil. Ti mu boš pa kožo slekel.

Jožef. Zakaj pa ti ne, Benjaminček?

Benjamin (*molči trenutek, potem boječe pogleda okrog sebe*). Če me bi pa morda ugriznil

Jožef (*ploskne z rokama*). Ha, ha, saj praviš, da ne bo več živ, ker ga boš tako pretepel; ti koštrunček ti (*ga vzdigne, pritisne na prsa in objame*).

Benjamin (*čez nekaj časa*). Pa kožo bova nosila s seboj, da bodo volkovi videli, kaj se pri nas dobi.

Jožef. Kajpak, kajpak . . . (*ga spet objame*).

Benjamin. Pa ko bom velik, me tudi ne bo smel nihče več zmerjati in pretepati kakor zdaj. Takrat bom pa jaz vsakega mahnil, kaj praviš . . .

Jožef (*se nasmehne*). Seveda ga boš, pa zdaj le pojdi domov, oče te gotovo že težko pričakujejo. — Poglej, po tejle poti — saj se šotor vidi (*kaže mu na desno v daljavo*) — č, pa saj te lahko jaz nekaj časa spremim (*pobere gorjačo s tal*). Tako, le pojdi, da ne bodo skrbeli! (*Odideta*.)

Drugo dejanje.

Ravnina. Po srédi teče potok, na obeh straneh mnogoštevilne črede. V ozadju pogorje, obraslo z nizkim grmičevjem.

I. prizor.

Jožefovi bratje.

(*Zbrani so okrog pogorišča; ta leži, oni se naslanja na gorjačo, tretji dela kaj drugega . . . na strani leže razmetane majolke — buče.*)

Simeon. Včeraj je bilo boljše kot danes.

Gad. Brate, povem ti, da res. Poglej jih (*pokaže na čutare*) tamle leže prazne!

Dan (*stojec bolj v ozadju se zagleda naenkrat na pogorje*) Kdo pa tamle prihaja? (*Pokaže v daljavo. Vsi se ožró tjekaj.*)

Juda. Kje? Tam na pogorju? Morda so Izmaelci, o katerih so pravili včeraj kupci, da pridejo danes za njimi.

Ruben. Beži, beži, ti tudi ne misliš na drugega kakor na Izmaelce. Saj vidiš, da prihaja samo eden.

Juda. Samo eden? Saj res! (*Vstanejo vsi.*)

Gad (*opačuje nekaj časa dohajajočega tujca*). Ha, ha, kaj ne vidite? — Sanjavec pride!

Skoro vsi. Saj res, saj res, sanjavec, ogleduh pride!

Dan. So ga pa že spet oče poslali, da izvoha, kako je pri nas.

Gad. Skrijmo čutare! Saj veste, kaj je bilo zadnjič —

Juda. Baba boječa! Skrij, če hočeš, a jaz ne iztegnem roke.

Simeon. Bah! Jaz tudi ne. Toda — veste kaj, zagodimo sanjavcu eno, da jo bo pomnil. Jaz ga že tako ne morem videti, in . . .

Dan (*naglo*). Kdaj ga že sovražim . . .

Gad. Kdaj že mi je trn v peti, a danes bom ta trn izruval, da me ne bo več zbadal. Ali veste, kaj smo zadnjič prisegli? Maščevanje, maščevanje! In danes imamo tako priložnost.

Simeon. Prav imaš, brate! Take prilike ne dobimo spet zlepa. (*Dva stakneta glavi in govorita potihoma, njima se pridruži tretji, — četrti; skoro vsi čez nekaj časa.*)

Gad. Tako je! Vrzemo ga v onile vodnjak, a očetu porečemo: Silno huda zver ga je požrla. In pokazalo se bo, kaj mu pomagajo njegove sanje.

Dan. Tako je! Tako je!

Skoro vsi. Tako je! Tako je!

Ruben (*kateri se že ves čas ni udeleževal njih pogovorov, temveč molče za njimi stal in opažoval prihajajočega Jožefa, stopi zdaj prestrašen bližje*). Ubiti? . . . Ubiti ga hočete in očetu natvezti tako ostudno laž? Ali ste ljudje, ali ste živina? Ali ni vaš brat, kri od vaše krvi? Sram vas bodi! Njegova kri bo vpila k nebu za maščevanje kakor nekdanj Abelnova, in Gospod vam bo utisnil na čelo pečat bratomorstva, kakor ga je utisnil Kajnu.

Gad (*stopi k njemu in ga pahne v stran.*) Nikar ne poslušajte tega potuhnjenca, ki je ravno tak kakor oni. Iznebiti se ga moramo, naj bo tako ali tako.

Ruben. Tako ali tako?! Ali je potem najpripravnjše, če ga umorite, ko se more najmanj braniti? — Če že mislite, da se morate nad njim maščevati, vrzite ga v oni drugi vodnjak, ki je prazen, in tako si ohranite vsaj čiste svoje roke.

Skoro vsi. Ha, ha, ha . . .

Dan. Da ga ven potegneš, kaj ne, in nas pokoplješ!

Skoro vsi. Ne, njegova ne sme obveljati; ne sme!

Juda. Vendar — — zdi se mi, da bi bilo res tako boljše. Kaj si hočemo omadeževati svoje roke z njegovo krvjo. Vrzimo ga v ta vodnjak, in rešeni smo, kot da smo ga ubili.

Nekateri (*majejo z glavami in mahajo z roko*). Ne, ne!

Drugi (*misljijo, gledajoč zdaj Rubna, zdaj Jožefa, a nato*) Skoro . . . Saj res
Juda ima prav, **Juda** ima prav! Čemu prelivati kri? V vodnjak s sanjavecem!

Dan (*pogleda proti prihajajočemu, a nato k drugim.*) Tako, tako, še malo bolj vpite, ali pa mu tecite kar naravnost povedat, kako in kaj; saj vidite, da je že tukaj (*obrnejo se vsi za kulise, od koder nastopi Jožef*).

2. prizor.

Prejšnji, Jožef.

Jožef. Blagoslov božji z vami; vaš oče Jakob vas pozdravljajo in želijo sreče.

Gad (*stopi k njemu*). Naj se izlije tisti blagoslov nate!

Jožef. Truden sem od dolge poti; zamerili mi ne bote, da se vsedem (*hoče odložiti torbo in palico*).

Nekateri. Takoj, takoj, ljubi brat!

Dan. Odpočiti se boš imel čas (*stopijo okrog njega, dva ga primeta za roke, tretji odreže jermena njegove torbe, da ga z njimi povežejo*). Hej, brate, časa boš imel zadosti, da se odpočiješ, prej pa nam pokaži dlani, da ti bomo prorokovali z njih. Morda ti bomo mogli razložiti sanje.

Jožef (*začuden in prestrašen*). Bratje!

Ruben (*zajoka in si pokrije obraz*). Joj, moj Bog! (*Odide.*)

Gad (*mu raztegne dlan*). Bratje, o bratje! Poglej, tale črta pomeni, da boš najmo-gočnejši kralj, tale pomeni, da ti bomo vsi le za podnožnico, na kateri bodo počivale tvoje noge.

Jožef. Bratje! Kaj sem vam storil?

Juda. Šeme mevzaste, kaj mevzate? Storite naglo! Kdo bo poslušal njegov pisk in krič! Kaj nimate dovolj moči? (*Stopi k onim in zategne jermena okrog Jožefovih rok*.) Tako! Da je vsaj enkrat konec. Hajd z njim!

Jožef (*se vzravna, kolikor se more, pokonci in reče s slabim očitajočim glasom*). Tukaj sem! V vaši oblasti sem; storite z menoj, kar hočete, a toliko vedite, da z menoj umorite tudi očeta.

Vsi. Ha, ha! Odpeljite ga, če ne, nam začne še pridigovati! (*Odpeljejo ga trije.*)

Dan (*za njim*). Zdaj lahko poveš očetu, da smo imeli včeraj Izmaelce tukaj.

Juda. In da jih imamo danes spet. Poglejte jih, o katerih so nam pravili včerajšnji, da pridejo za njimi (*pokaže v drugo stran kulis*). Najbrže so mislili, da je tukaj kaka četa roparjev, zato so menda pustili blago in živino za gričem in prišli samo ogledovat . . .

Dan. Ha, kako prav pridejo! Še na lepši način se Jožefa lahko znebimo! Prodamo ga (*trije kupci nastopijo*).

4. prizor.

Prejšnji, trije madjanski kupci.

Juda. Hej prijatelji, le bližje, le bližje! (*kupci se kočejo prikloniti*). E, le pustite vse svoje ceremonije in povejte, ali imate kaj žganke (*pokaže, kako se pije*) s seboj.

Eden Izmaelcev. Prijatelj, če gre človek v Egipt, se ne sme zapustiti. Toda — (*gleda okrog sebe*) ali imate veliko čedo?

Dan. To najprej tebi nič mar! Plačali ti bomo že! Pa — (*nabere živito obraz*) s sužnji menda tudi kupčujete?

Izmaelci (*veselo*). Ali imate katerega? Ravno prav! Naročil nam jih je zadnjič Putifar precejšno število, pa pri najboljši volji jih nismo mogli dobiti zadosti. Kje jih imate?

Juda. Počasi, počasi! Imamo sicer samo enega, toda zadovoljni bote z njim. (*Dan in Gad odideta po Jožefa*) Putifar vam bo še več plačal zanj kot boste zahtevali. (*Ga pripeljeta.*) Glejte ga! Koliko je vreden?

Izmaelci (*ga ogledujejo*). Petnajst srebrnikov!

Bratje. Ho, ho, kaj ne več?

Izmaelci. Šibek je še, šibek.

Bratje (*eden kriči*). Petindvajset, (*drugi*) trideset, (*tretji*) še je premalo!

Juda. Da se ne bomo dolgo pričkali: dvajset dajte, pa ga odpeljite!

Izmaelci (*premišljujejo, nato*). Naj bo! eno ovco nam bote dali povrhu.

Juda. Imejte jo, samo da je prej konec! Kar izbrat si jo pojte! (*Odidejo vsi za kulise.*)

Ruben. Jožef, o moj Jožef! (*si zakrije obraz in zaihti.*) Jožef! Ali slišiš? Tvoj brat je preslab, da bi te branil sam. Ah, kaj so storili z njim? Ni ga več, mojega Jožefa, in jaz, kam se hočem obrniti? (*Pride eden izmed bratov.*)

Dan. He, he, ali ga ni več? Najbrže ga je požrla divja zver. Našli so nekje njegovo suknjo vso s krvjo oškropljeno. He, he . . . kaj se boš cmeril (*ga prime*), pojdi z mano, pri ognju bo veselo (*ga potegne za kulise*).

Tretje dejanje.

V Egiptu.

I. prizor.

Temačna ječa; Jožef sam; sedi zamišljen.

Moj Bog, moj Bog! Tvoja volja je bila, da so me prodali bratje, tvoja volja, da sem prišel v Egipt. Kakšne namene imaš zdaj z menoj? Tvoja pota so čudna, in ni ga, ki bi jih razumel. Najprvo si me pri Putifarju tako povzdignil, tako blagoslovil njegovo imetje po meni, a nato si me pahnil iz njegove milosti v to ječo in zdi se, da zastonj pričakujem rešilne roke. O Bog! (*Vstopi veliki točaj.*)

2. prizor.

Jožef, veliki točaj.

Veliki točaj (*zasopljen pade pred njim in mu objame kolena*). Ljubi Jožef, odpusti svojemu ničvrednemu hlapcu! Ko si bil razložil sanje, meni in Faraonovemu peku, prosil si me, naj nikar ne pozabim nate, ko postanem spet kraljev točaj. Obljubil sem, pa sreča me je omamila, da sem mislil le nase in pozabil nate. Sinoči pa je imel Faraon prečudne sanje in vsi razlagavci in modrijani mu jih ne morejo razložiti. Spomnil sem se tebe — Jožef, odpusti, da šele sedaj — povedal sem kralju, kako dobro si razložil sanje meni in peku, in poslal me je pri priči póte. Jožef, še enkrat, odpusti in hiti z menoj k Faraonu; v veliki dvorani je, kjer se razlagavci zastonj trudijo z njegovimi sanjami; čaka te nestrpnno. (*Vstane.*)

Jožef. Kar se tiče odpuščanja, nimam nič odpustiti, ker gotovo je volja božja, in ko bi se Bogu ne zdelo to prav, ne bil bi pustil, da me pozabiš. Kar se pa tiče sanj, mar ni razlaganje od Boga?

Veliki točaj (*nestrpnno*). Saj to je ravno! Putifar je zagotovil kralja, da je s teboj Bog vaših očetov, mogočen in usmiljen Bog, ki ti daje moč in znanje razlagati sanje po pravici in resnici.

Jožef. Volja Faraonova mi je volja božja (*se ozre nakvišku*). Bog, kam me pelje tvoja vsemogočna roka?

Točaj. Hiti, hiti, moral se boš še preobleči! (*Odideta*.)

(Za nekoliko časa pade zagrinjalo. Ječa se spremeni med tem v veliko dvorano; Faraon sedi na vzvišenem mestu. Na njegovi desni in levi nekaj svetovalcev, pred njim razlagavci sanj in egipčovski modrijani.)

3. prizor.

Velika Faraonova dvorana.

(Ko se dvigne zagrinjalo, Faraon jezen vstane s svojega prestola in udari z nogo ob tla.)

Faraon. Torej ga ni, ga ni nikogar med vami, ki bi mi mogel razložiti sanje?

Eden razlagavec. Faraon, solnce egipčevske dežele, ni ga in ne boš ga našel. Vpraševali smo že bogove, darovali jim razne živali, da bi se milostno ozrli na nas, a niso nam dali nikakega znamenja, kako naj jih razložimo. Bogovi hočejo za enkrat, da ostane pomen tvojih sanj še skrit.

Faraon. Bah! Neumnost! Kadar česa ne morete in ne znate, pa pravite: Bogovi nalašč nočejo še odkriti, ker še ni pravi čas! Sleparija! — Prepričan sem, da bo povedal Hebrejec, — po katerega sem poslal — vsaj soditi moram tako po veliki hvali, katero mu je pel Putifar — v enem, dveh stavkih več modrosti, kot ste jo vi v vsem svojem življenju.

Razlagavec (*ostalim modrijanom*). Bratje, solnce Faraonove milosti se nam je skrilo. Jokajte! Pojdimo v tempelj in darujmo bogovom, da nam spet zasveti (*vstanejo, hoteč oditi*).

Faraon. Ne hodite odtod! Jaz hočem, da ste priča razlaganja hebrejskega mladeniča! (*Vrata se odpró in veliki točaj pripelje Jožefa preoblečenega. Ob pogledu nanj naberó razlagavci obraze v zaničljiv, pomilovalen nasmeh, kralj pa ga opazuje dalj časa z očitnim veseljem. Služabnik-točaj ga pelje po sredi dvorane pred Faraona, kjer padeta na svoje obraze v znamenje spoštovanja in strahu. Faraon dá znamenje in onadva spet vstaneta.*)

4. prizor.

Prejšnji, Jožef.

Točaj. To je mladenič, o katerem sem ti govoril, o presvetli Faraon! (*Pade spet na obraz, vstane in odide.*)

Faraon. Imel sem sanje, a ni ga, da bi mi jih razložil; slišal sem pa, da jih ti prav modro razlagaš.

Jožef. Presvetli Faraon! Ne jaz, Bog ti bo povedal in razložil sanje, če je našel tvoj hlapec milost v tvojih očeh; povej mi sanje.

Faraon. Poslušaj torej in preudari: Zdelo se mi je, da stojim ob bregu reke, in da je prišlo iz reke sedem prav lepih in pitanih krav, ki so se pasle na močvirnem zelenem pašniku. In glej! Za temi je prišlo drugih sedem krav, tako grdih in suhih, da takih nikoli nisem videl v egipčevski deželi. Le-te so one prve požrle in vendar ni bilo sledu na njih, da bi bile site, temveč so bile ravno tako suhe in grde. — Nato sem se zbudil. A spet me je spanje posililo in imel sem druge sanje: Sedem polnih in silno lepih klasov je pognalo iz enega stbla. Tudi drugih sedem drobnih in snetjavih klasov je zraslo iz ene bilke; in ti so prejšnje požrli. — Povedal sem jih razlagalcem sanj (*pokaže z roko na modrijane pred sabo in ti, v svesti si svoje nemoči in neznanja, povesijo glave*), a ni ga, da bi mi jih razložil.

Jožef (*se mu priklone po kratkem premisleku*). Kralj, tvoje sanje so enake. Bog ti je pokazal, kaj hoče storiti. — Sedem lepih krav in sedem polnih klasov je sedem rodovitnih let in imajo enak pomen v sanjah. Sedem grdih in suhih krav, ki so za onimi prišle, in sedem tenkih in od žgočega vetra osmojenih klasov je sedem let prihodnje lakote, katera se bo dopolnovala po tem-le redu: Glej! Prišlo bo sedem prav rodovitnih

let po vsi egiptovski deželi. Za njimi pa bo nastopilo sedem drugih tako nerodovitnih, da se bo pozabila vsa poprejšnja obilnost; zakaj lakota bo pokončevala vso deželo in preveliko pomanjkanje bo ukončalo vso obilnost. Da si pa imel drugič sanje, ki zadevajo ravno tisto reč, je znamenje gotovosti, da se bo to zgodilo, kar je Bog govoril. (*Razlagavci in modrijani odmajujejo z glavami, šepčejo med sabo.*)

Faraon (*ves začuden nad tako modrim razlaganjem*) In kdaj se bo to zgodilo?

Jožef. Ravno dvakratne sanje pomenijo, da se bo to zdajci spolnilo. Zdaj torej, o kralj, se preskrbi z modrim in pridnim možem in ga postavi čez egiptovsko deželo; ta naj si izvoli oblastnikov po vseh krajih in naj peti del pridelkov sedmih rodovitnih let, ki bodo ravnokar nastopila, spravi v žitnice, in vse žito naj se, o Faraon, v tvojem imenu po mestih spravi in shrani ter naj se prihrani za sedem let prihodnje lakote, ki bo trla Egipt, da dežela lakote ne pogine.

Faraon (*po dolgem premisleku svojim svetovalcem na desni in levi*). Ali pa bomo mogli dobiti takega moža, kateri bi bil poln duha božjega? (*Razlagavci in osramoteni modrijani zmajujejo z glavami; svetovalci premišlujejo, nazadnje vstane eden izmed teh.*)

Svetovalec. O Faraon! Ne jezi se, če si upam svetovati ti; toda — kdo bo modrejši kakor oni, ki ti je razložil tako modro sanje?!

Faraon. Prav imaš, o modri svetovalec! (*Se obrne k Jožefu.*) Ker ti je Bog vse razodel, kar si govoril, bom-li mogel najti modrejšega in tebi enakega moža? — Ti bodi čez mojo hišo, in vse ljudstvo naj bo pokorno povelju tvojih ust; samo za kraljev sedež bom višji od tebe. (*Modrijani in razlagavci se začudijo, zamrmvajo; kralj se obrne do njih in njegov pogled švigne plamen.*)

Jožef. Presvetli Faraon, kdaj sem postal vreden tolike tvoje milosti? Ali pa bom tudi zmogel toliko nalogo? Glej, tujec sem, šibak in neučen.

Faraon (*ga pogleda milostno, se nasmehne in zamahne z roko*). Glej, postavil sem te čez vso egiptovsko deželo. — V znamenje, da imaš najvišjo oblast za menoj, dam ti tukaj prstan, ki nosi moj pečat (*ga sname s svojega prsta in ga natakne Jožefu*). Da pa bodo tudi drugi vedeli, v kaj sem te naredil, zaukazal ti bom prinesiti oblačilo iz tančice in nadeti zlato verigo okrog vratu. (*Obrne se do služabnikov v ožadju*). Vi pa pripravite moj drugi voz, posadite ga nanj, in eden oznanovalec naj hodi pred njim in kliče, da naj se mu vsi uklanjajo in vedó, da je postavljen čez vso egiptovsko deželo. — Vi pa (*obrne se do čarodejev*) izginite izpred mojega obličja, ker danes se je izkazalo, da je vsa vaša vednost in modrost puha in prazna.

Modrijani (*popadajo na obraze*). Milost, presvetli Faraon, ti solnce egiptovske dežele, milost!

Faraon (*zamahne zaničljivo z roko*). Vi ste zapravili mojo milost! Vaša veda je nična! (*Vstane, da odide; ravno tako svetovalci, a modrijani leže še vedno na svojih obrazih. V tem hipu, ko hoče kralj oditi, pade zagrinjalo.*)

Četrto dejanje.

Jožefova palača.

I. prizor.

Jožef, služabnik.

(*Lepo opravljena soba. Jožef gleda na ulice in je videti zelo razburjen nad tem, kar vidi spodaj.*)

Služabnik (*vstopi*). Milostljivi gospod . . .

Jožef (*se naglo obrne k njemu in mu prekine nadaljne besede, vprašaje ga hlastno*): Odkod so možje, ki jih vidim spodaj stati?

Služabnik. Iz kanaanske dežele so, — Hebrejci — in prišli so nakupit žita, da ne poginejo od lakote. Kar imamo lakoto v deželi, ni še bilo k tebi ljudi od tako daleč po žito.

Jožef (*nestrpno*): Pripelji jih naglo k meni! (*Služabnik odide.*)

2. prizor.

Jožef sam.

Bog, tvoja pota so res čudovita in nerazumljiva! Prej bi bil pričakoval smrti, kakor da dobim tukaj svoje brate. In kako slučajno sem pogledal na trg. Bog, Bog, tvoja modrost in previdnost je brezmejna. Tisti, ki so me prodali iz maščevanja, — dani so mi v roke in sterem jih lahko v prah. Toda ne — ne —! Če si ti usmiljen do ljudi in jim odpuščaš, če obžalujejo svoje napake in krivice, koliko bolj usmiljeni morajo biti šele ljudje drug do drugega! Danes razumem one svoje čudovite sanje. Da si me poslal v Egipt, hotel si obvarovati Jakobov zarod, da ne pogine lakote in morda si nameraval še kaj drugega. (*Čuti se, da prihajajo.*) Toda ne, spoznati se jim ne dam prej, kakor uvidim, ali se kesajo svojega dejanja ali ne. (*Služabnik jih pripelje.*)

3. prizor.

Jožef, služabnik in bratje.

Služabnik. Gospod, pripeljal sem ti može.

Jožef. Ze prav . . . a vi? (*Obrne se k bratom.*) Odkod ste prišli?

Juda (*za vse:*) Gospod, naj gledajo tvoje oči milostljivo na svoje hlapce. Prišli smo iz kanaanske dežele nakupit potrebnega živeža. Slišali smo bili, da je postavil tebe Faraon nad vso deželo, da si zbiral v onih sedmih rodovitnih letih žita v zakladnice in ga zdaj prodajaš onim, ki umirajo lakote.

Jožef (*trdo:*) In jaz naj vam to verjamem? Ogleduhi ste, deželo ste prišli ogledovat, kje da je manj utrjena.

Vsi (*padejo na kolena.*) Ne, gospod!

Juda. Tvoji hlapci so prišli nakupit živeža, kakor smo že povedali. Vsi smo sinovi enega moža; v miru pridemo, in tvoji služabniki ne mislijo nič hudega.

Jožef. In vendar ni tako! Kdo me zagotovi, da niste prišli ogledovat neobvarovanih krajev v deželi?

Juda. Nas, tvojih hlapcev, je dvanajst; sinovi smo enega moža v kanaanski deželi. Najmlajši je pri očetu ostal, enega pa ni več.

Jožef (*veselo.*) Tako? (*postane spet v trenutku trd in osoren.*) Eden je od doma? Torej vidite! Zakaj pa ni še on prišel, če niste prišli ogledovat dežele? O, mene ne boste goljufali! Kakor resnično živi Faraon, ne pojdete od tod, dokler ne pride vaš mlajši brat. Pošljite enega izmed sebe, in naj ga pripelje; vi pa boste ta čas v ječi, da se izkaže, kar ste govorili, če je res ali ne. Sicer pa, kakor resnično živi Faraon, ogleduhi ste!

Bratje (*sklenejo roke pred njim.*) Gospod, usmiljenje, usmiljenje! Kakor resnično živi Bog, mi smo ti povedali resnico in nismo ogleduhi.

Jožef (*pokličče služabnika.*) Hej, Jusuf! (*Pride.*) Odpelji te može v ječo, pomagajo naj ti kraljevi jetničarji. Zapró naj se dobro, ker so nevarni ogleduhi! (*Odpelje.*)

4. prizor.

Jožef sam.

Srce se mi trga, ko ravnam tako trdo z njimi, toda v ognju poniževanja se bodo očistili. — In pripeljali mi bodo Benjamina! O Benjamin, Benjamin! Kolikrat sem mislil nate — sam med tujci — kolikrat sem jokal po tebi in te klical po imenu! In zdaj je tisti čas, ko te bom objel, ko te bom pritisnil na svoje srce. Toda — kaj naj odlašam s tistim trenutkom sreče in veselja? O Benjamin! Jaz hrepenim po tebi, da te vidijo moje oči čim prej. (*Zavpije skozi vrata služabniku.*) Hoj, Jusuf! Pripelji jih nazaj! (*Začuje se ropot žunaj.*) Pošljem jih takoj domov, da mi pripeljejo brata. — Hoj Jusuf, ali slišiš! (*Jusuf vstopi in z njim bratje.*)

5. prizor.

Prejšnji, bratje.

Jožef (*služabniku*). Lahko spet odideš; če te bom potreboval, te že pokličem. (*Odide.*)
Rekli ste (*k bratom*): kakor živi Bog, nismo mi ogleduhi! Tudi jaz se bojim Boga, zato storite, kar sem vam prej rekel — in živeli boste. Ako ste poštene, naj ostane eden izmed vas zvezan v ječi, vi pa idite in nesite domov žito, ki ste je kupili, in pripeljite k meni svojega najmlajšega brata, da spoznam resnico vaših besed in da uidete smrti.

Simeon (*bratom bolj počih*). Po zasluženju trpimo to, kar smo se pregrešili nad svojim bratom; videli smo bridkost njegove duše, ko nas je prosil, in ga nismo uslišali. Zato je prišla nad nas ta nadloga.

Ruben (*prav tako*). Ali vam nisem rekel: ne pregrešite se nad mladeničem!? Pa poslušali me niste. Glejte, terja se njegova kri. (*Jožef zjoka polglasno, pa se premaga hitro in ukaže:*)

Jožef. Torej storite, kakor sem vam rekel! Jusuf! (*Pride.*) Tega (*pokaže na Simeona*), odpelji v ječo in tam naj bo zvezan toliko časa, da se povrnejo ti z bratom. (*K bratom:*) Hitite in ne mudite se dolgo! (*Jok ga premaga, zato odide naglo.*)

6. prizor.

Prejšnji brez Jožefa in Simeona.

Bratje. O Bog, o Bog, nedolžna bratova kri je prišla na nas!

Ruben. Pojdimo naglo domov; morda bomo pregovorili očeta, da pošljejo z nami Benjamina, da tako rešimo brata iz ječe. Ali naj pustimo Simeona zvezanega? (*Odidejo.*)

Peto dejanje.

Godi se ravno tam.

1. prizor.

Bratje z Benjaminom — v Jožefovi palači.

Juda. Kako mi je čudno pri srcu! Nek strah me spreleta, ko mislim, da bo treba spet stopiti pred moža, ki nas je prijel prvič tako trdo. Ali bomo našli danes spet tako trdo srce?

Gad. Ne obupaj, brat! Saj smo storili, kakor nam je bil zapovedal. Pripeljali smo Benjamina in denarje, katere smo zadnjič našli vsak v svoji vreči, smo tudi s seboj prinesli.

Dan. Vse se bo lepo steklo, bratje, le upajte! Saj so rekli oče Jakob, ko smo odhajali: „Če ni drugače torej, vzemite svojega brata Benjamina s seboj in idite k možu. Moj Bog pa, on Vsemogočni, vam ga stôri usmiljenega, da z vami nazaj pošlje vašega brata, ki ga pridržuje, in tega Benjamina!“ — Blagoslov božji bo torej nad nami, kaj se nam more zgoditi? Za svoje krivice smo se že mnogo pokorili.

2. prizor.

Prejšnji, služabnik.

Jusuf. Gospod pride takoj; (*ježno:*) ali ste storili, kakor vam je bil moj gospod, zadnjič ukazal? (*Jih šteje.*) Torej niste pripeljali svojega brata? Resnično je govoril gospod, ko je rekel: Ogleduhi ste!

Ruben. Gospod! Poglej še enkrat! Tukaj je oni najmlajši brat!

Juda (*bratom*). Menda nas imajo na sumu, da smo ukradli denarje, ki smo jih zadnjič domov nesli; gotovo hočejo na nas krivico zvreči in s silo v sužnjost spraviti nas in naše osle (*obstopijo služabnika*). — Prosim, gospod, poslušaj nas! Morda se še spominjaš, da smo prišli že prej enkrat kupit živeža. Ko smo ga bili kupili in v gostilno prišli, smo svoje vreče odvezali in našli na vrhu denarje, ki smo jih zdaj ravno toliko nazaj prinesli. Pa tudi drugih denarjev smo prinesli, da kupimo, kar nam je potrebnega; ne vemo, kdo nam bi jih bil v vreče dejal.

Jusuf. Mir vam bodi! Nikar se ne bojte: Vaš Bog in Bog vašega očeta vam je dal zaklade v vreče. Zakaj denarje, ki ste mi jih dali, sem gotovo prejel.

3. prizor.

Prejšnji, Jožef s Simeonom.

Bratje. (*Simeon, ki ga pripelje Jožef.*) O, brat! O, brat! (*Se veselo pozdravijo in objemajo.*)

Jožef. Mir vašega Boga z vami! In kaj vaš stari oče, o katerem ste mi pravili zadnjič, ali je zdrav, ali še živi?

Bratje (*se mu priklonijo*): Naš oče, tvoj hlapec, so zdravi in še živé.

Jožef (*se obrne in zagleda Benjamina*). Ali je to vaš mali brat?

Juda. To je brat, ki si zahteval, da ga pripeljemo v dokaz, da nismo ogleduhi.

Jožef (*ganjen*). Bog se te usmili, moj sin! (*ga hoče objeti, pa se premaga*). — Res, izkazala se je vaša nedolžnost. Pripeljal sem vam zato tudi brata, da gre lahko z vami v deželo vaših očetov. Ko pridete do svojega očeta. recite, da ga pozdravljam in želim obilnega blagoslova.

Bratje. O kol'ka milost, gospod!

Jožef. Pustite to! — Ukazal sem že napolniti vaše vreče z žitom, da morete čim preje k svojemu očetu. Gotovo hodi vsak dan na hrib in gleda, kdaj se vrnete z bratom.

Juda. Tvoji hlapci smo; ker je dal Bog tvojemu srcu toliko prijaznosti in usmiljenja za nas tujce, prosili ga bomo, da razlije nate tudi svojega blagoslova. Njegova roka naj te vodi v vseh tvojih delih.

Bratje. Naj ti dá svojega blagoslova!

Juda. In zdaj hitimo, bratje, kakor je rekel milostljivi gospod, da napravimo svojemu očetu čim prej veselje in mu pripeljemo oba brata, Simeona in Benjamina, zdrava in nepoškodovana. (*Se priklonijo in odidejo.*)

4. prizor.

Jožef, s' užabnik.

Jožef. Pojdi, Jusuf, za temi Hebrejci! Ukazal sem jim namreč napolniti, med tem ko so bili tukaj, vreče z žitom, a na vrh vsake deti denarjev; v vrečo najmlajšega pa sem ukazal deti tudi mojo srebrno kupo. — Hiti torej za njimi in ko jih doideš, reci jim: Zakaj ste dobro s hudim povrnili? Kupo, ki ste jo ukrali, je ravno tista, iz katere pije moj gospod.

Jusuf. Gospod, storil bom, kakor si ukazal. (*Odide.*)

6. prizor.

Jožef sam.

Bog, hotel si, da se naseli tvoje izvoljeno ljudstvo v Egiptu, zato si me poslal sem. Prodalo me je sicer bratovsko maščevanje, a to je bilo le pripomoček v tvojih rokah. Jaz sem zdaj tukaj! Postavil si me takoj za Faraonom, oblagodaryl si me z blagostanjem, pripeljal si brate v Egipt in zdaj hočem priversti sem še očeta Jakoba. S Faraonom sem že govoril in ni mi ugovarjal. Obljubil je dati deželo Gesen. (*Pogleda skozi okno.*) Moj Bog, Jusuf že pelje brate! Še par trenutkov in blažena ura svidenja in spoznanja je prišla. O srečna ura! (*Odide.* — *Takoj za njim pridejo bratje z Jusufom. Vsak prinese polno vrečo in jo postavi v predsobi na tla.*)

7. prizor.

Bratje, Jusuf.

Juda. Dobri mož, tvoj jezik noče govoriti, a tvoj obraz ne obeta nič dobrega. Povej vendar že, zakaj si prihitel za nami po mestu, nam ukazal obrniti, vzeti napolnjene vreče z oslov in jih prinesiti tu notri?

Jusuf. Hotel nisem, da bi bil priča ves Egipt vašega zločina, zato sem vam ukazal prinesiti vreče tu sem. Storili ste hudo dejanje, najhujšo pregreho — najbrže iz hvaležnosti do mojega gospoda. Ukradli ste srebrno kupo, iz katere pije moj gospod. Eden izmed vas jo ima.

Vsi (*prestrašeni*). Ni res, gospod, ni res!

Juda. Zakaj naš gospod tako govori, kakor da bi bili mi, njegovi služabniki, storili toliko hudobijo? Denarje, ki smo jih našli zadnjič na vrhu vsak svoje vreče, smo nazaj prinesli, in zdaj naj bi bili ukrali zlato in srebro iz hiše tvojega gospoda?

Jusuf. Zastonj so vsi izgovori! Resnica se bo takoj pokazala. Razvežite svoje vreče!

Juda. Tako je prav, gospod; naj odveže vsak izmed nas svojo vrečo, da se izkaže resnica. Pri kateremkoli se bo našlo, kar iščeš, naj umrje in mi bomo sužnji tvojega gospoda. (*Razvezujejo. Jusuf hodi od vsakega in pride do Benjamina. — Tu je kupa. Ko jo potegne iz vreče, spusté prestrašeni vreče in si pokrijejo obraze. Benjamin zajoka. Jožef vstopi.*)

8. prizor.

Prejšnji, Jožef

Jožef. Zakaj ste to storili?

Juda (*pade z brati vred na kolena*). Kaj hočemo reči svojemu gospodu? Ali kaj odgovoriti, ali s čim se opravičevati? Bog je našel krivico nad tvojimi hlapci. Glej, vsi smo tvoji sužnji in ta, pri katerem se je našla kupa.

Jožef (*jim pokaže, naj vstanejo*). Tega ne maram. Kateri je kupo ukral, tisti bodi moj suženj; vi pa idite prosti k svojemu očetu.

Juda. Prosim te, moj gospod, naj govori tvoj hlapec in ne jezi se nad njim; zakaj ti si za Faraonom moj gospod. Unikrat si nas vprašal: Ali imate očeta ali brata? In odgovorili smo ti: Imamo starega očeta in malega mladeniča, ki jim je bil rojen v njih starosti; tega pravi brat je umrl, njega pa oče prisrčno ljubijo. — In si dejal svojim hlapcem: Pripeljite ga k meni, da ga bom videl z lastnimi očmi. — Pa smo ti rekli: Mladenič ne more zapustiti svojega očeta; zakaj če jih zapusti, bodo umrli. In odgovoril si svojim hlapcem: Ako ne pride z vami, ne boste več videli mojega obličja. — Ko smo torej prišli k svojemu očetu in jim povedali, kaj si rekel, so dejali: Veste, da je že eden od sinov od doma šel in ste rekli: Zver ga je požrla! — in še zdaj ga ni domov. Ako še tega vzamete in se mu kaj primeri na poti, bote mojo sivo glavo od žalosti spravili pod zemljo. — Naj bom torej raje jaz tvoj suženj, ker sem zanj porok. Obljubil sem bil namreč očetu: Če ga ne pripeljem nazaj, naj bom kriv zavoljo greha zoper svojega očeta vse žive dni. — Jaz naj tedaj ostanem tvoj suženj namesto mladeniča (*pade spet na kolena in ga prosi s sklenjenima rokama*), ta pa naj gre domov s svojimi brati. Zakaj brez njega ne morem iti k svojemu očetu, da ne bom pričla britkosti, ki ga bo podrla.

(*Jožef se je že zdaj komaj premagoval, zdaj pa se ne more več; glasno zaihti in zajoka.*)

Jožef. Poglejte natanjko in — spoznajte me! Saj jaz sem — Jožef! Torej moj oče še živi?

Bratje (*odstopijo prestrašeni*). Jožef? — O Bog!

Jožef (*prijažno*). Le stopite k meni! Jaz sem Jožef, vaš brat, ki ste me bili prodali v Egipt. (*Še bolj v strahu si prekrižajo roke na prsih v znamenje obupa.*) Pa nikar se ne bojte, in ne bodi vam bridko, da ste me prodali v te kraje; ker k vaši sreči me je poslal Bog pred vami v Egipt. Zakaj dve leti sta, kar se je začela lakota v deželi, in še pet let bo, v katerih se ne bo moglo ne orati ne žeti. Nisem poslan sem po vašem naklepu, ampak po volji Boga, kateri me je naredil svetovalca Faraonu in gospoda vse njegove hiše in poglavarja po vsi egiptovski deželi.

Bratje (*bolj zaupljivo - veselo*). In mi smo mislili, da je Jožef že zdavnej mrtev!

Ruben. Preljubi brat... moj Jožef!

Gad (*ga prekine*). Ali moreš odpustiti svojim hudobnim bratom? Naša pregreha je velika —

Jožef. Mólči o pregrehi, odpuščeno je že zdavnaj! Bratje moji (*gre in jih objame po vrsti*). Prišel je srečni trenutek veselega snidenja; čast in hvala ti, Bog, za to. In tudi ti, Benjamin, si tukaj. (*Ga objame in poljubi; ko se izjoka na njegovih prsih, pravi:*) In zdaj hitite z mano k Faraonu — jutri pa pojdete po očeta, da jih pripeljete k meni! (*Veselo gibanje; sreča in radost na vseh obrazih. Zagrinjalo pade.*) O veselje, o sreča!

Piščalka.

P rinesel sem Tončku piščalko.
 Piščalko rumeno lepó,
 Zeló ga je razveselila
 In glasno je piskal na njó.
 Poslušal preproste sem glase
 In segali so mi v srce,
 In v srcu na srečno mladost mi
 Spomini se živi vzbudé.
 In vedno živeje, živeje
 Se v srcu spomin mi budi,
 Brezskrbno mladostno življenje
 Mi stopi na mah pred oči.

A rad bi se znebil spominov,
 Vznemirjali so mi srce,
 Na kosce sem zdrobil piščalko,
 A Tonček je točil solzé.

Fr. Zdravko.

Mati.

(Spominske črtice.)

e vedno — o, kako bi se vas neki ne spominjal še vedno, draga mati, četudi je minulo že dokaj let, kar sem vas videl zadnjikrat, kar sem vam zrl v oko zadnjikrat . . .

Še vedno se vas spominjam! — Mračno je bilo v sobi in tiho. Velika lesena ura na steni je z enakomernim tikanjem motila mučno tišino. Vmes pa, mati, se je čula vaša sapa, zdaj polahko pojemajoča, zdaj zopet hropeča in drhteča. — Ležali ste na smrtni postelji. Koliko ljudi je bilo v sobi in kdo je bil, ne vem. Kako tudi? Saj sem imel oči le za vas in v tem se nisem menil za ostali svet.

Obličje vaše je bilo blede, roke vele in trhle. Oči ste imeli zaprte in le zdaj pa zdaj ste jih uprli v nasprotno steno, kjer je visela podoba Zveličarjeva. Potem ste pa žalostno in z izrazitim okom pogledali mene, jedinca. Tisti trenotek sem bil nekako srečen — neizrečeno srečen, pa le za trenotek!

Približala se je vaša zadnja ura! Še enkrat ste me pogledali in mi podali omrtvelo roko; tudi spregovoriti ste hoteli še nekaj, toda beseda vam je zastala na jeziku in oko se vam je zatisnilo v hipu za vedno!

Pred očmi se mi je temnilo in nekak studen mraz mi je pretresal telo, ko sem zrl pred seboj vaše nagubano in po gubah na rahlo orošeno čelo. Le toliko vem, da sem na kolenih prosil Boga eno in le eno: — naj tudi mene reši trpljenja in me vzame k Sebi in — vas, mati.

Pač še nisem vedel tedaj, a slutil vsekako, kaj sem izgubil. Na svetu ste me najbolj ljubili vi!

Ležal sem zatem baje več dni v popolni nesvesti. Ko sem po sila dolgem času zopet odprl oči, sem zagledal poleg postelje zdravnika in pa očeta. Ne vem, ali sem videl prav ali ne; za trenotek je prešinila žalostno očetovo obličje neka hipna radost.

No, v trenotku sem zopet zaprl oči in se zazibal v sladke sanje.

Sanjal sem o vas — mati!

Na sredi sobe sem sedel, pa igral sem. Vi ste sedeli pri mizici in šivali. Skrivna solza vam je igrala v očesu — gotovo solza veselja in ljubezni... A, kakor bi trenil, izpremenil se je prizor pred menoj. Zagledal sem vas na mrtvaškem odru, tako mirno in udano. Še vam je igrala solza v očesu, toda to oko je bilo mrtvo, obličje vaše blede, roke sklenjene. Mahoma sem pokleknil, poljubljal vam roke in obraz in vas klical v življenje — toda oko se ni odprlo, in niste izpregovorili, mati!

V sanjah sem vas gledal še večkrat.

Nekoč ste sedeli na vrtni klopici pod košato jablano. Jaz sem letal po vrtu, — kar pripluje po nebu množica krilatcev v belih oblačilih, spusté se k vam in vas dvignejo od tal. Še enkrat ste namignili v slovo z višave doli, potem pa vas je zagrnil srebrni oblak.

Slične sanje so me naučile še često tekom moje bolezni.

Zopet drugikrat se mi je zdelo, da sediva na omenjeni klopici. Pogovarjava se o milem Bogu, in pa o brezštevilnih zvezdah tam gori na nebu. Jasna, pomladnja noč je bila in hladen vetrič je vel po vrtu in majal sadno drevje, da je nama sipalo cvetje v naročje. V zvoniku je odbila ura polnoč in kakor na dano znamenje je zapel pri zadnjem udarcu slavec tik nad nama žalostno — mrtvaško pesem. Mejtem, ko sem slušal slavčevo petje, ste izginili raz klopico; — ostal sem sam. A takoj se je zažarilo nebo nad menoj in v sredi svetlobe sem zagledal vas. Nebeško ste se mi smehljali, roke stezali po meni in v veliki blaženosti izginili v ozadju. Tedaj sem vas videl zadnjikrat.

Moja bolezen je popuščala polagoma. Ko sem se zbudil nekoč zopet — moralo je biti vsaj tri tedne po onem osodepolnem dnevu — zagledal sem zopet zdravnika ob postelji. Kmalu so pristopili tudi oče. Zdravnik jim je pošepetal nekaj na uho. In oče so se sklonili črez me utolaženi in veseli, češ: „Ozdravel boš — ni več nevarnosti!“

P. P.

Tako je tudi bilo.

K j e ?

Kje najde utehe v bridkosti srcé,
Kje najde tolažbe v nesreči?
In komu odkriti prošnje in željé,
In glasno pač more izreči?

Zaupno se bliža — če tudi glasno,
Ne toži in ne izgovarja...
In vselej tolažbo ti vzame s sabo
In blagi pokoj — od altarja!

Milka Posavska.

V spomin mlademu pesniku J. Voljč-u.

Opdplul v svetà si oceán
Ob rosi mladi čil in čvrst,
Strt vračaš se zvečer v pristán
Iskat miru sred grobnih vrst . .

Jesen je tu. Zvenel je cvet,
In nežen ž njim si sam zvenel;
Zvenel zató, da v Bogu spet
Na vekov veke boš cvetel.

Težkó, vem, pustil si zemljó,
Težkó prijateljev si krog,
In pesmi pustil si težkó,
Ki dal Ti peti jih je Bog.

Te nežne Tvoje pesmice,
Ki nisi jih v življenju spel,
Žalujejo ubožice,
Da si jih s sabo v zemljo vzел.

Saj v grobu mrzlo je, tesnó,
In mrtvo Tvoje je srcé . . ,
Oj, kdo pod hladno naj zemljó
Umeje gorke speve té ?

Takó mi mislimo. In Ti . . .
Se blažen z raja nam smehljaš,
In nova pesem Ti kipi,
Ki samo Ti jo peti znaš:

„Zaman je moj bil kdaj napor,
Da našel vzora bi odsvit,
In zdaj, ah zdaj, mi vzorov Vzor,
Bog sam vse čase bo očit.

Tu Vir sem poezije uzrl,
Ki z živo vodo me pojí
Ki Svoje je Srce odprl,
Da me z ljubeznijo blaží.

V brezumnosti mi dejete:
Umrl sem mlad — nesrečen sem;
Ne veste, ne umejete,
Da v Bogu slej jaz večén sem!“

Angelar Zdénčan.

LISTJE IN CVETJE.

Iz zaklada naših pregovorov.

17. Vsak vé, kje ga čevelj žuli.

Velika dobrota je dobro obutalo. Tega še vsi ne veste, ker niste sami skusili. A jaz pa vem, kako hudo je bosemu hoditi po robatem kamenju in po trnjastih tleh, pa morda še celo o velikem mrazu. A le dobro obutalo nas more zadovoljiti. Slabi čevlji pa so tudi velika nadloga. Že večkrat sem videl otroke, ki so se zjutraj milo jokali in solzili, ker niso mogli obuti svojih premajnih čeveljkov; zvečer pa so zopet stokali in se kremžili, ker se niso mogli sezuti. A tudi po dnevi so kaj občutno okušali, kaj zna

preozek ali sicer slab čevelj. Napravili so se na krajih, kjer je čevelj le preoblastno pritiskal, zelo boleči žulji. Žulje pa je silno težko zdraviti, radi se vedno ponavljajo in se hujšajo, ker čevelj vedno pritiska na istem kraju. Pa tudi to je križ, ker se ljudem še ne smili tak bolnik, ker jim čevelj skriva njegove rane. To vidijo, da hodi nekako težko in nepravilno, in pa da ga mora nekaj vznemirjati, ker ni nič kaj dobre volje; a pravega vzroka vendar-le ne vedó.

In to slednjo okoliščino, da žulji napravljajo skrite bolečine, nam je posebno povdarjati pri tem pregovoru. Vsak človek ima namreč vsaj nekaj skrbi, sitnosti in težav takó sam zase, da drugi niti ne vedó zanje. In če vidimo žalostnega in potrtega takega človeka, ki ima vsega dovolj in ga navidezno sreča podpira od vseh strani, začnemo ugibati, češ, kaj mu neki stiska in žalostí srce, da ne more biti vesel, ko je vendar tako srečen? Neki križ mora že imeti, ki le sam vé zanj. In tako modrovanje zaključimo s pregovorom: „Vsak pač vé, kje ga čevelj žuli.“ Tudi sam, če ga kdo vpraša, pa mu noče povedati pravega vzroka, nekako skrivnostno zavije: „Jaz že sam vem za svoje gorjé; saj vsak vé, kje ga čevelj žuli.“

Pa tudi podučljiv je ta pregovor: Nikar ne zavidajmo imenitnim bogatim ljudem njih sreče! Kaj pomaga, če imajo veliko blaga in časti, pa morda nimajo zadovoljnosti. Mi imamo svoje križe, oni pa svoje. Potrpežljivo jih nosimo, pa za druge se ne zmenimo, ter nikar nikdar ne pozabimo, da: ljuba zadovoljnost je najvišja čast in največje bogastvo!

Rebus.

(Priobčíl Fr.)

Naloga.

(Priobčíl Fr.)

a a a a a
 a č e e e
 e k k k m
 m m n o o
 r r r r r

Navzdol in počez brano: 1. popotni človek, 2. hišna oprava, 3. domača žival, 4. starodavna bojišča, 5. trg na Notranjskem.

(Odgonetka in rešitev in imena rešilcev v prih. listu.)

Nove knjige in listi.

1. *Na rakovo nogo.* Povest. Spisal Ivo Trošt. V Ljubljani 1900. Založil Lavoslav Schwentner kot II. zv. mladinske knjižnice.

Cena 80 v., po pošti 90 v. Glavna oseba v tej povesti je Zaličev Dinko, ki je zgodaj osirotel. Imel je bistro glavico in veliko ukaželjnost; seveda kot samouk ni mogel posebno napredovati, čeravno je zelo rad prebiral znanostne knjige. Zlasti si je bil utepel misel v glavo, da še iznajde „perpetuum mobile“ — na rakovo nogo — od tod ima tudi ime vsa povest. Samo ob sebi je bilo prazno to večletno verženje, prineslo mu je pa le slednjič blagostanje in zadovoljno življenje. Povest, nagiblje mladino k pridnosti, sicer je pa nekoliko premalo pregledna in iskrena.

2. *Strelec.* Povest, predelana za mladino. V Ljubljani. Založil J. Giontini Natisnila „Kranjska tiskarna“. 1900. — Nič kaj nam ni všeč, da se za mladino predelujejo take „indijanske“ povesti, katere nimajo nič vzgojilnega jedra v sebi, pa tudi ne pomnožujejo na nobeno stran koristnega znanja. Mladini torej ne priporočamo te knjige, ker ji želimo, da bi za koristnejše delo obračala svoj dragi čas.

3. *Razglednice s lastno sliko (portretom)* krasno izvršene izdeluje slovanska tverka E. Wogrıntsits, Dunaj, IX./2. Lazarethgasse 6, po vsaki fotografiji, ki se ji pošlje. Cena za eno razglednico je samo 12 krajcarjev, a naročiti se mora najmanj deset komadov od ene slike. Čisti dobiček je namenjen družbi „sv. Cirila in Metoda“ in opozarjamo zato čitatelje na to podjetje.

„Vrtec“ izhaja 1. dné vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h. — Uredništvo in upravníštvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.

Izdaje društvo „Pripravniški dom“. — Urejuje Ant. Kržiš. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.

ODMEV POMLADNIH GLASOV

Ustajenje.

*Hot bi peli
Angelci
Ustajenja dan,
Trobijo
Trobentice
Čez mlado plan.
Zvončki jih
Poprašajo:
„A kdo je vstal?“
„Ej, nevedni zvončki vi —
Nebeški Kralj!“*

*

*Uiri ustajajo
Iz ledenih skal,
Cveti ustajajo
Iz spočitih tal,
Ptice ustajajo
Izza tujih dalj.
Usi mi kličejo:
Tudi ti boš vstal,
Ho boš v grobu mir,
Žimski mir, prespal!*

Alojsij Merhar.

Iz velikonočne košarice.

Natresel Alojzij Merhar.

Citrarčkova pesem.

Pojte, pojte, strune moje,
Bele strunice,
Kot bi v tihem samostanu
Pele nunice!

Svirajte mi od veselja
Sladkovbranega
V čistem sreju, v čistem evetju
Zakopanega!

In prosite, da ga sape
Ne izgrebejo,
In prosite, da mi eveti
Ne pozebejo.

O, potem bi glasi vaši
Čudno svirali;
Kot bi slavčki brez slavulje
V gnezdu hirali.

Kdo bo zmagal?

Tresorepka —
Pastirica
Žibala je
Bela lica,
Pesem pela
Sredi dvora:

„Zopet cvete
Gaj in gora,
Po livadi
Potok dirja.

Use kot lani —
Le pastirja
Živka s sivko
Kakor lani
Več ne vidim
Na poljani.“

„Veš, ti, veš, ti,
Tresorepka,
Kjo je bila
Žrela tepka:

Dali smo ga
Mestni šoli,
Da jo zmaga
Kakor koli.

Če pa šola
Zmaga Živka,
Še doma ga
Čaka sivka.“

Marijine solzice.

Pomladni
Gorki je pogled
Marijo
V tini Nazaret
Poklieat šel med evetje.

Marija
Pa je Detice
Prinesla
Med marjetice
Na pisano livado.

In v krono
Božje Detice
Povilo
Je marjetice,
Pokazalo jo mamki.

A mamki
Solze so v očeh
Zalile
Ljubeznivi smeh.
Ah, mislila je daleč

Za dolgo
Vrsto le: naprej,
Na krono
Iz bodečih vej
Krog Jezusove glave.

A Sinek
Se je nasmehljal
In mehke
Vzrastle so iz tal
„Marijine solzice“.

Marijin smehljaj.

Prigrčila je grlica
 K Mariji sedem žalosti
 In sedla je na sedmi meč,
 In kljuvala na vse strani,
 Da bi ta meč, ta bridki meč
 Marije ne zabađal več.

Devica se je grlici
 Nasmehnila in nasmehljaj
 Izpila ptičiea je ves.
 In odhitela k sestram v gaj,
 Zapela jim iz vseh moči
 O mamki sedem žalosti:

„Le srēni meč sem kljuvala,
 In sladko me je plačala;
 Da sem ga ji izkljuvala,
 Kaj vse bi zanj mi vračala!“
 Iz grlice je zdrknil smeh
 In smeje se še v naših dneih.

Pri svetem Petru.

Ko so naši zvonovi
 V sveti romali Rim,
 Stara raglja je v stolpu
 Domke čuvala jim.

Kakor glasne molitve
 V Rim priplavali so,
 V cerkvi svetega Petra
 Priirkavali so.

Prašali so svetnika:
 „Oj, ti sveti ključar,
 Kaj li v roki srebrnih
 Ključev hoče ti par?“

„Veste, moji zvonovi,
 Ko vi tiho slovo
 Duši pevate verni,
 Jaz odpiram nebo.“

Zlata tolažnica.

Aj, oblaček je
 Padel mokrorkril
 Deklici v oči
 In se rassolsil
 V svetle bisere.

Zarja jutranja
 K njej je šinila,
 Da bi deklici
 Jok prekinila
 Z žarki mehкими:

„Shrani, shrani jok!
 Glej, Ivančica,
 Zopet rumeni
 Pomarančica —
 Tvoj najdražji sad.

„Is selenih trat,
 Iz cvetočih kron
 Kakor božji dih
 Vstaja sladki vonj,
 Plava kroginkrog.

„Diha kroginkrog
 Žalostnim v obras:
 Veselite se;
 Danes vabim vas —
 Na Veliko noč!“

Ali kako!

Sredi neba
Radostno pevata
Angelca dva,

Da je nocoj
Pomlad raztajala
Žimski povoj.

Sredi neba
Zvezde poslušajo
Angelca dva.

Use bi, kar vse
Doli na zemljico
Rade prišle.

Ali kako
Nosi naj zemljica
Širno nebo!

Svilnat plašček.

Murva je izvedela:
Trta grozde nosi,
Pravzares jih nosi,
Grozdje vince trosi,
Pravzares ga trosi.
Zjutraj vinska kapljica —
— Srečna vinska kapljica! —
Mašni kelih moči,
Pravzares ga moči,
Sveti vzdih vroči,
Pravzares so vroči,
Po tem vincu hrepené.

Murva prosi stvarnico:
Naj ji grozde nosi,
Naj ji vinca trosi.
Mašni kelih rada
Pravzares bi rada
Poljubila s kapljico.
Stvarnica poslala je
K murvi sviloprejke,
Pravzares so prejke
Kakor čarodejke
Svilo so iz murve
Si napredle biserno.

In šivilje spretnih rok
Iz srebrne svile
Plašček so sešile,
Pravzares iz svile.
S plaščkom so pokrile
Mašni kelih — pravzares. —

Pripovedka.

Čujte, kak so prve
Rožice
V selo prišle naše —
V Stožice!
Pot jim je obseval
Solnčni svit,
Spremljal jih je veter
Przovit.

Pajek je pred njimi
Prešel nit.
Ali pajek bil je
Spakec zvit:
Vodil cvetke v mlako
Potopit.
In nazadnje veter
Przovit

Sitnega je pajka
Bil že sit,
Pa ga je ob stari
Treščil zid.
Pa so srečno prve
Rožice
Privetele v naše
Stožice. —

Prežilka.

I.

Velika noč se je bližala.

Kako je tedaj lepo, kadar se bliža Velika noč! Zunaj je navadno posebno prijazno vreme. Pomladnje solnce je že dobilo dokaj moči; a proti Veliki noči, se zdi, da narašča ta moč še vse hitreje kot sicer. Toplota kar žge in sili na dan trope najrazličnejših cvetic. In cvetice rasto in poganjajo, kot bi tudi one ne marale zamuditi tako lepega in tako svetega časa, kot je Velika noč. — Prav res: lepo je o Veliki noči!

Že Veliki teden je lepo. — Seveda, tedaj vlada še žalost, ker se spominjamo judovske krutosti, ki je pred toliko in toliko leti zadála smrt Izveličarju — in to so bridki spomini, ki nam silijo solzo v oko... A vendar se meša v to žalost že tudi Veliki teden žarek veselja, zato ker vemo, da ne bo dolgo, ko se bo daleč naokrog glasila vesela pesem:

Gospod je vstal, aleluja —
Raduj nebeška se kraljica

in zato je že tudi Veliki teden vse tako lepo in pristrčno.

Veliki teden — — pa: ali veste zakaj je še tudi Veliki teden tako lepo in pristrčno? Kaj pa kuhajo in pripravljajo mati tiste zadnje dni Velikega tedna? Pirhe! Pirhe za Veliko noč — in kdo bi se ne veselil tudi teh!

Iletova mati so bili obljubili Jaketu in Marički, (ki sta bila včasih oba pridna, včasih pa samo Marička), da jima bodo skuhali pirhov za Veliko noč — vsakemu šest, kakor vsako leto — samó da prežilko preskrbita samá. Prežilka je pa tista rdeča voda, v kateri se kuhajo pirhi — in to rdečo vodo sta dobila Jake in Marička navadno pri Muretovih, ki so jim bili sosodje.

„Torej, ali bosta preskrbela prežilko?“ so vprašali mati Jaketa in Maričko že drugič.

„Bova, bova!“ sta hitela oba.

„Kje jo bosta?“

„Pri Muretovih —.“

Jake in Marička niti mislila nista za drugam. To se je umelo samo po sebi, da pri Muretovih. Sicer pa so jim bili Muretovi edini sosodje, ker je bilo na samoti. Torej k Muretovim!

Še tisto popoldne jo je ubral Jake k Muretovim. Maričke ni bilo doma, ker je bila odšla z babico k fari molit k božjemu grobu. Zato je šel Jake sam. In dobil je prežilko. Sosedovi so mu jo dali z veseljem — seveda táko, kakršno so imeli. Imeli so pa letos slučajno samo staro prežilko, t. j. od lanskega leta, zato ker je bil voznik pozabil pripeljati o pravem času nove... No pa to Jaketa ni motilo. Saj je stara prežilka tudi dobra in sosedomi, ki so bili že skuhali pirhe, so trdili, da so lepi... Hej — in Jaketovi bodo tudi!

Ko je nesel prežilko proti domu — bilo je je poln lonec — je kričal že od daleč:

„Prežilka — prežilka je tu!“

In Marička, ki je bila med tem dospela iz cerkve, mu je prihitela nasproti vsa vesela, čes:

„Oh Jake, ali res!“

In Jake je odvrnil moško:

„Res! res!“

Pri tem pa so ga obšle kar naenkrat take-le misli:

„Po prežilko sem šel jaz, samo jaz; zato je prežilka samo moja; in v prežilki se bodo kuhali samo moji pirhi...“

Poglejte — in té misli je povedal Marički kar naravnost in ni se mu smilila sestra, ki je skoro jokala pred njim in ga prosila, naj bo tudi za njene pirhe... Nič! In šele po dolgih prošnjah se je dal omečiti toliko, da je obljubil prepustiti prežilko Marički — toda kedaj? Šele potem, ko bodo skuhani vsi njegovi pirhi in ko prežilka njemu sploh ne bo več za rabo... Tak je bil!

II.

Kaj so pa mati rekli na to?

O, Iletova mati so prav dobro poznali svojega Jaketa. Vedeli so, da se čuti starejšega in močnejšega od Maričke in da zato kaj rad gospodari čez njo — često po krivem; zato so sklenili, da bodo storili vse, kar se dá, samo da mu iztrebijo to navado s korenino... In najlepša prilika za to se jim je nudila prav sedaj!

„Mati, kuhali se bodo najprvo moji, jelite?“ je prašal Jake, ko je prišel domov in položil prežilko na mizo.

„Zakaj pa ne oboji naenkrat?“ so prašali mati in gledali na lonec, ki je bil več kot dovolj prostoren za Jaketove in za Maričkine.

Jake pa ni vedel povedati niti enega vzroka, zakaj bi se ne kuhali oboji obenem!

„Torej tvoji najprvo?“

„Mgm! Moji!“

No, mati se naposled niso ustavljali več. Prežilko je bil prinesel Jake sam; zato so mu hoteli ustreči in skuhati najpoprej njegove. A za kazen so hoteli kupiti barvila in Maričkine pirhe na skrivnem pobarvati. Vsakdo pa vé, da so pobarvani pirhi tudi lepi — včasih še lepši kot oni, ki se kuhajo v stari prežilki... To bi bila torej nekako prav primerna kažen za Jaketa-

Res — tako so sklenili Iletova mati in tako bi se bilo tudi zgodilo, da ni prišlo vmes nekaj drugega, kar je pospešilo Jaketovo kazen in dalo materi še ugodnejšo priliko za to, kar so se bili namenili.

Ko so se kuhali Jaketovi pirhi in se jih je že prijemala rdeča barva — pomislite, kaj se je zgodilo tedaj! Mati so bili šli za par minut izpred ognjišča in tisti čas se je priplazil maček — (oni s črno liso na nosu) — skočil na ognjišče in ker ni bilo nikogar blizo, šel še dalje v peč, da bi povohal, kaj se neki kuha v loncih... Iletova mati pa so prišli prav tedaj, zapazili mačka in s polenom zašarili nad njim. In maček — v silnem strahu — se je obrnil v peči tako hitro in tako nerodno, da je prevrnil lonec, ki mu je bil najbližji. To pa je bil Jaketov lonec — to so bili Jaketovi pirhi! Izmed šestih sta se dva ubila, ostali štirje — še ne popolnoma kuhani — pa so se povaljali po prahu in se omazali popolnoma... Prežilka se je razlila po peči do zadnje kaplje...

Kako je bilo Jaketu pri srcu, ko je zvedel o tem, to si lahko mislite. Dva pirha sta šla, prežilka je šla... In kje dobiti drugo prežilko — sedaj, ko povsod sami kuhajo in bi je niti dali ne... To samo na sebi je bilo dovolj, da bi bil človek jokal in žaloval... O to je bila nesreča!

Pa to še ni bilo vse! Mati! O, koliko so imeli govoriti mati in koliko so vedeli napovedati nesrečnemu Jaketu! In če povem, da je še šiba pela nazadnje in da je Jake jokal, da se je čulo tja do Muretovih, in da so mu naposled mati le na izrecno Maričkinu prošnjo dali onadva ubita in napol kuhana pirha, da jih je snedel: — potem, menim, sem povedal dovolj!...

III.

Ko so še tisti dan popoldne prašali mati Jaketa, kaj bo s pirhi, je odgovoril Jake kar hitro:

„Bom pa bele imel; saj so beli tudi dobri!“

Takrat se je bil že nekoliko potolažil od zjutrajšnje nezgode; in hotel je celo prepričati samega sebe da so pravzaprav beli pirhi še lepši ko rdeči...

„Pa se valinčati ne boš mogel“, so ugovarjali mati — „beli niso za valinčanje.“

In tedaj je zopet odgovoril prav hitro in prav tako, kot je čutil v srcu: „Saj se Marička tudi ne bo mogla.“

Ta odgovor pa materi ni bil všeč. Iz teh besedi, zdelo se jim je, je govoril tako nekako ves stari Jake; zato so postali še nekoliko in zatrdili:

„A Marička bo vendarle imela rdeče pirhe!“

„Kje jih bo dobila?“ je prašal Jake.

„Barvat jih bomo dali —.“

„Ali res? Mati, ali moje tudi?“

„Tvojih pa ne.“

„Zakaj ne, mati?“

„Zato, ker bo Marička plačala iz svojega; ti pa nisi naštedil še niti krajcarja... In pa zato, ker ji poprej tudi ti nisi privoščil prežilke...“

O, tedaj pa je bilo treba videti, kako je Jaketa potrla ta novica! Tedaj so se mu udrle solze in jokal je ... jokal je: ne zato, ker on ne bo imel rdečih pirhov, ampak zato, ker jih bo imela Marička ... In to ni bilo lepo! Kaj n. pr. mu je bila naredila Marička hudega? Nič; saj še vedela ni, kaj nameravajo mati z njenimi pirhi. In vendar —, ko je popoldne prosila Jaketa, naj bi se skupaj pehljala — kaj ji je odgovoril Jake?

„Nočem!“ je rekel in se obrnil v stran ...

Tako je bilo! Sedaj pa sodite!

IV.

Iletova mati bi bili storili z Maričkinimi pirhi prav tako, kot so obetali Jaketu, in bi bili s tem Jaketa kaznovali iznova; toda nek drug slučaj jih je navedel na druge misli in na druge ukrepe. To pa je bilo takole:

Drugi dan — bilo je Veliki petek — sta šli Iletova in pa Muretova mati skupaj od božjega groba. Pri tej priliki je povedala Muretova, da se pri njih doma pirhi niso obnesli posebno, zato ker so se kuhali v stari prežilki — in da so zato naročili vozniku še enkrat, naj pripelje nove prežilke. Voznik jo je pripeljal in poskusili so iznova. In sedaj so novi pirhi vse lepši in vse bolj rdeči ... Tako je pravila Muretova in ponudila prežilko še Iletovki, češ: naj pride eden ponjo. In Iletova mati, ki dotlej Maričkinih pirhov še niso bili skuhali in pobarvali, so obljubili z veseljem, da bodo poslali Maričko.

Še tisti dan je šla Marička po prežilko. In dobila je je lonec: širok in podolgovat, da jo je komaj nesla in da je morala stopati kar mogoče oprezno. Pa kako lepa prežilka je bila!

In ko jo je nesla proti domu — kar ji pride naproti Jake. Namenjen je bil v vas, v prodajalno, kamor so ga bili poslali mati iskat rozin in ocvebov za potico. Da je bila šla Marička k Muretovim in po kaj je bila šla: tega mu mati niso bili povedali — nalašč ne. Zato se je skoro začudil, ko je zagledal Maričko.

„Kje si bila?“ jo je prašal že od daleč. Včerajšnja jeza gaje bila minila —; zakaj njemu v pohvalo moram povedati, da dolgo ni držal jeze nikdar.

„Pri Muretovih sem bila“, je povedala Marička.

„Kaj pa neseš?“

„Ugani!“

„Mleko!“ je rekel Jake, zato ker so Iletovi včasih tudi mleko jemali pri Muretovih.

Toda Marička je trdila odločno, da ni mleko ...

„Kaj je pa drugega, če ni mleko?“

„Poglej —!“ je velela Marička, ko je prišel bližje.

In tedaj se je sklonil proti loncu, pogledal z vrha doli in — joj-mene —: lepa, rdeča in poleg vsega tega tako čista prežilka se je uskala v posodi ...

Jake je obstal začudenja.

Pogledal je še enkrat ... Dà, bila je prežilka —: Muretova prežilka —:
Maričkina prežilka ...

„Ali je nova?“

„Nova.“

Sedaj je vedel vse ... sedaj je vedel preveč! Prežilka ... O, kako na-
enkrat in kako s prepričanjem je priznal samemu sebi, kar si je skušal uta-
jiti še pred kratkim: — da so pirhi, kuhani v novi rdeči prežilki, vse kaj
drugega, kakor oni, ki jih namažejo z barvo ...

O, vse kaj drugega!

Toda tedaj ni bilo časa, da bi bil stal in mislil o tem. Marički se je mudilo domov, njemu v prodajalno. In razšla sta se: — Marička z veseljem radi lepe prežilke, Jake pa z žalostjo, v katero so se mešali prvi znaki kesanja in pa iskrica upanja, da morebiti vendarle še ni vse izgubljeno in da se bodo omečili mati, ako stopi in jih poprosi prav lepo — — —

Toda tiho — —! Jaz zdaj še prav nič ne vem, kaj je takrat sklenil Iletov Jake; zato tudi govoril ne bom!

V.

Drugi dan opoldne pa so se kuhali Maričkini pirhi v novi prežilki... Prežilka je vrela in lepo je bilo videti, ko se je zdaj pa zdaj kateri prikazal na površju, izprva še bel, potem rdeče pikčast, pegast in naposled rdeč črezinčrez...

Mati so stali pred pečjo in kuhali. Jake in Marička pa sta sedela v veži na stolu in izbirala fižol. Raz stol pa se je videlo naravnost v peč —

Kako je bilo v peči ta dan vse nekam svečano —: vsaj Jaketu se je zdelo tako! Ogenj je plapolal s čistim in jasnim plamenom kakor še nikdar. In plamen — kako se je vzpenjal visoko, lizal stranski zid in se gibčno motal med lonci in posodami! Celo kup drvâ, ki se je sušil v peči na drugi strani, se je svetil in bleščal ob suhih, malo šprinkljustih ploskvah...

Seve —, da so se kuhali v onem velikem loncu poleg Maričkinih pirhov še Jaketovi — — o, potem bi bilo v peči vse še mnogo bolj prijetno in svečano...

A vendar — Jake je upal, upal na nekaj in se nadejal... Pst! In prav ta nada mu je dajala pogum, da je vztrajal pri fižolu, bil tiho kakor malokdaj in delal pridno navzlic temu, da se je moral vsaj na vsakih pet minut ozreti tja v peč — tja, kjer je v največjem loncu najbolj vrelo in grgralo...

Mati so se držali resno. Pač so bili zapazili pridnost Jaketovo in všeč jim je bila... A pokazati tega niso hoteli. Zakaj ne? Zato, ker so navzlic temu dvomili nad Jaketovo resno voljo... Vse to se jim je zdelo nekam prehitro... Čas in prilika — tako so mislili — bosta pokazala, koliko je treba upati in zaupati Jaketu...

V tem so bili pirhi kuhani.

Mati so vzeli po vrsti drugega za drugim in vse lepo zložili v pehar... Lepo jih je bilo videti; vse rdeče jih je bilo! — A potem — (ali je Jake videl prav ali ne) — potem so kar molčé prijeli lonec s prežilko ter ga nesli v klet — — —

Torej nič — — nič — —!

Maričke takrat ni bilo zraven; odšla je bila v shrambo, da nabere novega fižola. Zato pa ni videl nihče, kako je tisti hip privrela Jaketu iz vsakega očesa solza tako trpka in tako debela, da ga ni bilo fižola v peharu, ki bi ga bil mogel primerjati ž njo... In taka solza — verjemite! — taka solza ni kaj vsakdanjega — —

In ko so prišli mati iz kleti — brez lonca in brez Jacketovih pirhov — tedaj se Jake ni mogel premagovati več... In udrlo se je za onima dvema solzama še nešteto drugih in med jokom in stokom je revež spravil na dan ono tako odločilno in zanj toli pomenljivo vprašanje:

„Mati —, mati ali mojih ne boste?“

„Ne!“

VI.

In res bi se bilo zgodilo Jacketu tako, kot so rekli mati: — pirhe bi mu bili sicer dali kuhat še enkrat, toda v krop .. a Marička je bila boljšega srca, kakor Jake, zato se ji je tá zelo zelo smilil, ko je zvedela, kako mislijo narediti mati z njegovimi pirhi. Videla ga je, kako je hodil okrog: klavern in s povešeno glavo — in takega — — ne, takega ga ni mogla gledati... Zato je stopila kar na skrivnem k materi in jim rekla:

„Mati, skuhajte jih še Jacketu v novi prežilki —; prosim, mati!“

In materi se je zdelo to tako lepo, da se niso ustavljali nič več in deli kuhat še Jacketove — toda na skrivnem, da Jake ni vedel in se ni mogel nadejati ničesar — — —

In drugo jutro — to je bilo ono veselo, vedno mlado velikonočno jutro — si lahko mislite Jacketovo presenečenje!

Mati so prinesli na mizo pehar in v peharju pirhov vse rdeče —; da jih je bilo več kot šest, to je videl Jake na prvi pogled!

Toda mati so se držali resno... Molčali so in molčé so zložili pred Maričko šest pirhov, tako lepih — uh! V peharju pa so ostali še štirje prav tako rdeči — juh!

Toda čemu se držé mati tako resno — ?!

„No, ali obetaš, da boš poslej pridnejši, kot si bil?“

„Obetam —“, je pritrnil Jake takoj. Česa bi ne bil obljubil v tistem trenutku! Roka se mu je kar sama od sebe iztezala po pirhih in srce mu je drhtelo nestrpnosti...

Mati pa so bili počasni — nalašč!

„Ali veš, da ni lepo, ako si trd do Maričke?“

„Vem.“

„Ali obetaš, da ne bodeš več?“

„Obetam —“

In prva dva pirha sta izginila iz peharja in se zablestela v Jacketovi roki. Druga dva sta še ostala... Kaj pa s téma?

„Ali veš, kdo je prosil zate, da imaš sedaj tako lepih pirhov?“

Jake je molčal. Tega res ni vedel...

In mati so mu povedali razločno in precej trdo:

„Marička!“

Potem je pa bilo Jacketu hudo, silno hudo... Sramoval se je pred Maričko, pred materjo, pred samim seboj... In zraven je čakal pirhov tako hrepeneče in tako nestrpno...

„Torej ali ti je žal radi tega?“

„Žal —“, je izgovarjal Jake; šlo mu je na jok . . .

„Ali boš imel Maričko poslej rajši?“

„Bom.“

In potem sta padla še ostala dva pirha.

Kar je bilo pa potlej, to bom povedal čisto na kratko.

Jake in Marička nista snedla svojih pirhov takoj; zakaj to bi ne bilo lepo, ker bi s tem bila pokazala, da se ne moreta premagati niti malo, in pa ker bi se potem niti valinčati ne mogla . . . Torej ne; ampak pred seboj sta jih imela na mizi in samo gledala sta jih in občudovala . . . In tu — pogledjte! — se je pritaknilo zopet nekaj, kar ni bilo posebno ugodno za Jaketa. Marička je imela šest pirhov, kaj ne — on pa štiri; seveda, ker dva mu je bil maček ubil! Torej je bila Marička na boljem . . . To je pa bila prilika, da bi se bilo dvignilo v Jaketovem srcu iznova kako slabo nagnjenje, kaj ne? Seveda, ko bi bil Jake še oni stari Jake! A sedaj ni bil! Sedaj se je Jake spomnil takoj, kaj je obetal materi še pred kratkim in tako slovesno . . . In zato je bil vesel, dasi je imela Marička dva več kot on. — Zakaj bi ne bil! Saj jih je zaslužila! — Sicer je pa potem Marička sama zapazila, da ima Jake samo štiri pirhe; zato je takoj vzela najlepšega izmed svojih in ga dala Jaketu, zato da sta imela potem oba enako . . . Oh, in potem — —, potem je bilo veselje! Pomislite: takoj sta skočila pokonci, pograbila pirhe in stekla na vrt, da se navalinčata še do kosila . . . Oh, saj pravim!

Pavel Perko.

Zvončki.

ozrla ječa je bila in njena vrata so bila ledena. Na oknih je mráz risal ledene cvetlice.

Tedaj pa je potrkala na vrata te ječe pomlad. Mlada, komaj vstala pomlad. Ozrla se je okoli in nikogar ni bilo, ki bi ji odprl vrata. In vendar, kako si je želela prostosti!

Solnce je sijalo toplejše. Živahnejše so se zigravali žarki in pod njihovimi poljubi se je tajal tanki, beli snežek. Izpod njega pa so se prikazovale zlomljene, rjave travnate bilke vedno bolj . . . vedno bolj. Naposled sveži, krepki zeleni pogonki. Travniki in holmi so zeleneli.

Le v gozdu med drevjem, med skalovjem se je krčevito oprijemal starec sneg. Dan za dnem je vedno bolj izginjal, krčil se in hropel.

A pomladi le ni hotel izpustiti iz ječe.

Tuintam je jezno zapihal. Starikovo bilje je zatrepetaló. Mráz je pretresal mladorojena telesca komaj vstalih travnatih bilk in jesensko listje dreves je jezno šumelo nad njim. Pomlad pa je le prosila: tako nežno, tako proseče.

In to prošnjo so slišali zvončki pod zemljo. Čuli so njene vzdihne in sami so vzdihali. Ni jim prijala brezčutna zemlja — mati. Želeli so si ven, ven iz njenih vezij.

Nekoč so se odločili pogledati v svet in potrkati na starčevo sneženo srce. Nje — pomladne glasilce — bode starec gotovo uslišal.

Vedro, jasno je bilo nebo. Solnce je vstajalo za gorami in svitli, iskreči njegovi žarki so se širili po svetu.

In prišlo je jutro ...

Tiho, nežno jutro ...

In to jutro je prinašalo novih moči, novega življenja, in vstajenje njegovo je bilo vstajenje belim zvončkom.

Drug za drugim so se dvigali iz grobov in vstajali po gozdu ob skalinah, ob robovih, pod drevjem, pod grmičjem.

Tedaj se je začulo komaj slišno, polnoglasno, nežno trepetajoče zvonjenje. ...

In starec sneg je zaslišal to zvonjenje — in se zgrozil. Cutil je, kako mu izginja moč vedno bolj — vedno bolj. V bolečinah se je vil.

Tudi mlada pomlad je čula to zvonjenje za ledenimi vrati — in radost jo je prešinjala. Moč in krepost ji je vzdramljalo to ubrano zvonjenje, ledena vrata so pokala, ledene cvetlice na oknih so venele ...

Zvončki, mladi junaki, pa so se bližali starcu snegu. Mraz jih je objemal, ko so prihajali bližje.

Starec jih je čutil, njegov drob se je krčil in vil v besnih bolečinah. Beli lasje so mu izpadali in po visokem čelu so mu plavale goste, bolne gube — znamenja smrti.

Prihajali so bližje mladi junaki. Urejene so bile njihove vrste in grozeč je bil njihov glas. Smrtno pesen so peli; zvonili so, kakor bi spremljali starca proti grobu.

Tedaj pa je napel starec zadnje moči in dahnil ...

Burja je bila njegov dih. Mraz je pretresal okostje čvrstih junakov. Bleda glavice so padale — padale ...

A nove vrste so prihajale, nevstrašeno, pogumno, čvrsto ...

Starec pa se je čudil temu pogumu in kesal se je svojega dejanja. Solze so mu prikipele po obledelem obrazu in tekle so solzice ... tekle ...

Tedaj pa so se odprla vrata. In mlada, jasna, vesela je prihajala pomlad na dan. Radost in veselje, cvetje in zelenje jo je spremljalo ...

Zvončki pa so zvonili v pozdrav svoji kraljici, ki je božala lica krepkim junakom.

Frančišek Ks. Steržaj.

Š č i n k o v e c .

zunaj je bila pomlad.

Dan za dnem je vstajala narava iz zimskega spanja k novemu življenju, dan za dnem. Blagodejna, iskreča solnčna svetloba je begala po cvetočih travnikih, iskrila se v mavričnobarvastih, rosnih kapljicah, ki so se zibale na bilkah, po cvetnih čašicah, po komaj ozelenem drevju.

In nad vso pomladno naravo v neskončnem izgublajoča se nebesna modrina, brezoblačna, globoka, temnomodra.

Po ozračju se je širil sveži, jedri, pomladni cvetlični duh.

Topel, krasen dan je bil zunaj; dan, ki je z vso silo vlekel ljudi ven na prosto, pod milo nebo.

Matijev Janezek pa ni mogel iz sobe. Na postelji je ležal bled in slaboten. Davica se ga je bila prijela pred dvema dnevom. Mučno mu je bilo. Željno, hrepeneče je zrl skozi odprto okno. Topli žarki so se vsipali v sobo in tvorili sredi nje velik, četverooglat prostor.

Drobni, nežni praški so se dvigali od tal in igrali z razposajeno deco — solnčnimi žarki.

Na steni pri oknu je visela precej velika gajbica. Mali ščinkovec — po zimi ga je bil ujel Janezek in zaprl v tičnico — je nemirno dvigal peroti in frfotaje skakal po ozkem, njemu preozkem prostoru nekoliko časa. Tedaj pa se je oglasil na vrtu sodrug. Prav blizu okna na zeleni češplji: čink — čink . . .

Nato pa se je oglasila vesela, radostna pesen, polna pomladnega veselja, polna sreče, prav blizu, prav blizu . . .

Oni v gajbici je obstal s svojim nemirnim frfotanjem in obnemel. Niti ganil se ni. Kakor pribit.

Pesem pod oknom je utihnila. Iznova se je ujeti ščinkovec vznemirjal.

Tuintam je poskušal sam zapeti. A ni šlo. Le otožni piskajoči glasi so se čuli med nemirnim frfotanjem.

Naposled je prenehal s skakanjem. Obstal je na najvišji palčki, stegnil glavico proti oknu in tedaj se mu je izruvala iz malega grla pesen — a ne vesela, pomladna pesen — ne, to je bila pesen o izgubljeni svobodi.

In Janezek je z veseljem poslušal to petje. Saj je danes prvič zapel v vsem času, odkar ga je ujel. Vesel je bil tega petja — saj ni umel prikrite tožbe, ki je donela iz nje.

Zunaj so se oglašale ptičke po drevju in ščebetale, otroci so vpili, in igrali so se topli, razkošni žarki.

Janezka pa so ti enakomerni glasovi zazibali. Trudne trepalnice so se mu zaprle. Male prsi so se mu dvigale enakomerno in lahna rdečica mu je igrala na licu.

Ujeti ščinkovec pa je pel — pel. A vedno bolj je pojenjavala njegova pesen. Vedno nežnejši, otožnejši je bil njen napev . . . Tiho tiho . . .

* * *

Kasno popoldne se je prebudil Janezek. Ozrl se je proti ptičnici — a pevec je ležal na tleh. Drobna glavica je bila popolnoma obtolčena.

Močno, tako silno je bilo v drobni ptici hrepenenje po prostosti, da se je slepo zaganjala ob žico in ubila ...

* * *

Matijev Janezek je ozdravel in igral se je z veselimi sodrugi, vpil in razgrajal — a nobene ptičke ni več zaprl v gajbico.

Frančišek Ks. Steržaj.

V mlinu.

Klipe klope,
Mlin pod goro
Gre v kolope,
Da se trese
Pod in strop.
Klipe klope,
Klipe klop.

Klope klipe,
Mlinar Lipe
Komaj sope;
Danes vreče,
Včeraj snope.
Pridnim rokam
Bog ni skop,
Klipe klope,
Klipe klop.

Alojzij Merhar.

Uganka.

Tam pred šolo, sredi meje
Bela breza veje šteje,
Veje šteje in se smeje;
Jutri šibie par prodam.

Drugi dan je leni danko
V šoli dóbil to uganko:
„Ali veš ti prav natanko,
Kaj prodaja breza - tam?“

Alojziji Merhar.

LISTJE IN CVETJE.

Rešitev „Rebusa“ v 3. številki:

Petje blaži srce.

Prav so rešili: Šorn Josip, učenec V. razreda v Ljubljani; Matajc Leo, drugošolec v Kranju; Rajh Alojzij, učiteljčnik v Mariboru; Meglič Roza, učenka V. razr. na Vranskem; Laznik Jož., učenec v Novi Stifci (Staj.); Trafenik Neža pri Sv. Florijanu blizu Rogatca; Kramar Fr., učenec II. razr. na Igu; Perne Jan., Sušnik Lovro, Basaj Jož., Urbanc Fr., Zakej Herman, Ferjan M., dij. v Kranju, Florian Katica, Lachainer Jela, Pogačnik Ana, Bradaska Albina, učenke v Kranju.

Rešitev naloge v 3. številki:

r o m a r
o m a r a
m a č e k
a r e n e
R a k e k

Prav so rešili: Mejak Jakob in Jožef, učenca v Mokronogu; Šorn Josip in Franc, dij. v Ljubljani; Majcen Anica v Mariboru; Weber Jos. in Wittke Jos., učenca IV. razr. v Mokronogu; Susman Fr., posestnik na Prevali pod Žalostno goro; Vranjek Iv. in Ocepek Fr., učenca v Št. Ilju pod Gradičem; Furlani Pepina, Štefanka in Romana; Planke Alojzija, Hribernik Ana, Rovšnik Marija, Stakne Fr., Cizej Al., Repnik Ljud., Grah Mar., Vodovnik Mar., Cigler Anton, Matko Jer., Rojnik Ivana, učenke III. razr. v Braslovčah; Završnik Tončka, učenka V. razr. v Škofji Loki; Jarc Minka, Miklavžina Pepca, Muhovic Franca, Prislanc Ivanka, Vovšek Franca, Rudl Jul., učenke III. razr. v Braslovčah.

Oboje so prav rešili: Žagar Josip, drugošolec v Ljubljani; Fatur Kristina, Slavko in Ivan, učenca na Raketu; Crobath Fr., Debevec Jak. in Azman Leop., dijaki v Kranju; Praprotnik Nežka v Braslovčah; Slapsak Vinko, Sajej Jan., dijaka v Kranju; Zalaznik Franca in Mici v Polh. Gradu; Hočevar Iv., Japelj Fr., Skvarča Josip in Zalokar Alojzij, g. mrazijci v Ljubljani; Hofbauer Valter, prvšolec v Kranju; Zorc Marijanca, učenke IV. razr. pri č. ursulinkah v Ljubljani; Gregore Jožef v Novem mestu; Pirkovič Roza, učiteljica v Polh. Gradu; Šapla Jožica in Pavla, Novak Fani, Kašovic Marica, Kranjc Micka in Knez Roza, učenke pri č. šolskih sestrah v Mariboru; učenke IV. razr. Franc-Jozefove dekl. šole v Ljutomeru; Vrhovec Stanko, učenec v Št. Janžu na Dolenjskem; Žargi Marija, učenka V. razr. v Kamniku; Novak Gustav, učenec v Sveinjah; Vompergar Fr., Rupret Jožef, Podjed Fr., Bolka

Ant., Kopic Ant., Mertelj Jož., Zupan Jož., učen. v Cerkljah; Ropas Marcelina, učenka III. razr. v Celju; Svetina Stanko in Tonček, učenca III. razr. v Pliberku; Križanič Ivan in Marija pri sv. Križu blizu Ljutomera; Tomšič Fr., dijak v Ljubljani; Brenčič Radovan, učenec v Celju; Horvatič Andr., Ostre Al., Kardinar Marko, Spindler Jož., Pajnhart Alojz, učenca V. razreda pri Sv. Križu blizu Ljutomera; Molek Jožef, Radešček Prostoslav, Krištof Fr., dijaki v Novem mestu; Roš Slavica, Rozman Gizela in Ravhekar Rezika, učenke I. mešč. šole v Škofji Loki; Nedoh Ivana, Carl Ivana, Senčar Mar. in Vrtnjak Mar., učenke IV. razr. pri Sv. Križu blizu Ljutomera; Jerin Vekoslav, učenec IV. razr. v Zagorju; Turšič Vinko iz Ravni pri Sv. Duhu nad Krškimi; Korošak Julčka, Prelog Micka, Kosi Julčka, Šofarič Fr., Herbst Jos. in Jelen Mar., učen. V. razr. pri Sv. Križu blizu Ljutomera; Cilinšek J., Štrozer K., Krašovec A., Cilinšek J. (ml.), Ostrožnik K., Puncer V. in F., Čermošnik J., Travnar K., Sternad J., Perger M., učen. v Braslovčah; Lebar Lojzika in Ang., učenki pri Sv. Križu (Staj.); Kalin Ivanka, učenka IV. razreda v Kostanjevici; Kilar Riko, učenec III. razreda na c. kr. vadišci; Novak Gojmir, učenec III. razr. in Leop., učenec IV. razreda v Idriji; Bernard Mar., Čencič Angela, Kordiš Aleksandra, Korošič Marička, Milavec Mar., Zalokar, učenke VII. razr., Beguš Nežica, Kern Bogomila, Rus Josipa, učenke VIII. r. v Lichtenhurnovem zavodu v Ljubljani; Sirovnik Anton, Marinič Fr., Papež Sim., Ornik Fr., Krajc Vid in Jak., učenici, Ornik Marija in Vapotič Jedert, učenki pri Svetem Duhu v Halozah; Vodlak Anton. in Josipa, Rizmal Franca in Terezija, Rovšnik Mar., Rudl Julija, Pirc Mar., Čulk Marjeta, Fekner Ana, učenke III. r. v Braslovčah; Rojnik Mar., Rizmal Než., Usar Mar., Virant Ant., Zajc Kar., Perger Al., Plaskan Lizika, Vodlak Anton., Muhovec Ter., Pirc Ter., Prislanc Ter., Spuru Mar., Baš Ant., Omladič Franca, Ludvig Krist., Stakne Jul., Stamol Hel., učenke II. razr. v Braslovčah; Cizej Vinc., Krašovec Jan., Pečevnik Avgust, Vratnik Ant., Hribernik Alojz in Jan., Baš Vinko, Zagoričnik Vinko, Planko Jernej, Lešnik Jan., Grah Ferd., Rehar Ant., Vodlak Fr., Rovšnik Ant., Pergar Fr. in Miha, Kovač Jak., Smajs Miha, Kramar Fr., Turnšek Alojz, Korun Fr., Omladič Jože in Filip, Plaskan Ivan, učenici II. razr. v Braslovčah; Majcen Fr. in Lavrin Jan., Gorila Ivan, dijaki v Novem mestu; Staré Fr., organist v Špitliču; Debenjak Marica, učenka v Materiji; Neuwirth Boštjana pri č. šolskih sestrah v Celju; Zorko Zvonimir, Pirc Prostoslav, Ozmec Cveto in Hrašovec Vek., Betriani Bogdan, Česen Anton, Šmalc Matej, Penko Matej, dijaki v Ljubljani.

Opomnja. Priloga zadnji številki je bila po pomoti naslovljena: „K 4. št. 1. 1901.“ Naj se to blagovoli popraviti radi vezave v „3. št.“ — Te priloge smo dali natisniti nekaj izvodov več ter jih oddajemo po 20 h, ako se utegne kje igrati zanimiva igra „Egiptovski Jožef“.

Upravništvo.

„Vrtec“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 5 K 20 h, za pol leta 2 K 60 h. — Uredništvo in upravništvo sv. Petra cesta št. 76. v Ljubljani.

Izdaje društvo „Pripravniški dom“. — Urejuje Ant. Križ. — Tiska Katoliška Tiskarna v Ljubljani.